

TILINPÄÄTÖS 2024

Kunnanhallitus 24.3.2025

**KORSHOLM
MUSTASAARI**

SISÄLLYS

Kunnanjohtajan katsaus	3
Kunnanhallituksen toimintakertomus	4

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Keskusvaalilautakunta	13
Tarkastuslautakunta	14
Kunnanhallitus	19
Sivistysvaliokunta	18
Hyvinvointivaliokunta	22
Yhdyskuntarakentamisen valiokunta	26
Rakennuslautakunta	32
Länsirannikon valvontalautakunta	34
Kunnanhallitus – Kuntayhtymät ja yhteistoiminta-alueet	36
Kunnanhallitus – Kiinteistötulot	37
Kunnanhallitus – Tasausmaksu Kevalle	37
Käyttötalousarvio, toimintakate tehtäväalueittain	39
Investointitalousarvio, talousarviovertailu	40
Selvitys useamman vuoden aikana toteutettavista investointihankkeista	43
Tuloslaskelma, talousarviovertailu	44
Rahoituslaskelma, talousarviovertailu	45

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma	48
Rahoituslaskelma	49
Kunnan tase	50
Kuntakonsernin tuloslaskelma	52
Kuntakonsernin rahoituslaskelma	53
Kuntakonsernin tase	54

LIITETIEDOT

Kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätösten liitetiedot	58
---	----

MUSTASAAREN VESIHUOLTOLAITOS..... 72

Tilinpäätöksen allekirjoitukset	80
Tunnuslukujen laskentaperusteet	81
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	82
Käyttötalousarvio, toimintakate tehtäväalueittain, alkuperäinen talousarvio	83
Tuloslaskelma, vertailu alkuperäiseen talousarvioon	84
Rahoituslaskelma, vertailu alkuperäiseen talousarvioon	85

Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2024 oli tapahtumarikas. Tavallaan voidaan sanoa, että kunnan rooli on muuttumassa: aiemmin maaseutukunta on nyt tulossa vaiheeseen, jossa kuntaan tulee uudenlaista etabloitumista. Suurimpana uutisena on Vikbyhyn rakennettava Hitachi Energyn suuri tuotantolaitos, jonka myötä kuntaan saadaan 800 uutta työpaikkaa. Sijoittuminen kuvastaa myös kunnan roolia seutuyhteistyössä paremmin, kun kunnan työpaikkaomavaraisuus parantuu huomattavasti. Ajan mittaan on myös odotettavissa, että joukko Hitachi Energyn alihankkijoita hakeutuu uuden laitoksen läheisille tonteille.

Kunta käy myös keskusteluja Shanshanin kanssa anodimateriaalitehtaan sijoittumisesta Vaasan lentoaseman lähellä sijaitsevalle akkutehdasalueelle. Suunnitelmissa otettiin vuoden aikana isoja askeleita, ja nyt Shanshan on virallisesti varannut tontin alueelta.

Lintuvuoren yritysalue houkuttaa kiertotalousyrityksiä, ja alue on kasvamassa merkittäväksi keskittymäksi.

Kunnan toiminnassakin on käynnissä paljon. Mustasaaren sivistyskampuksen rakentaminen on edennyt koko vuoden ajan, ja uudisrakennuksen ensimmäinen osa otetaan käyttöön talviloman 2025 jälkeen. Sivistyskampus on investointina niin suuri, että se vaikuttaa kunnan talouteen. Toinen suuri investointi oli vuonna 2024 käyttöön otettu Mustasaaren uimahalli. Valitettavasti kuntaan ovat vaikuttaneet rajusti myös vähentyneet valtionosuudet, ja kun käyttömenot samalla lisääntyvät, tulevista vuosista tulee taloudellisesti raskaita. Tästä syystä kunta on aktiivisesti yrittänyt perehtyä ja vaikuttaa työn alla olevaan valtionosuusuudistukseen. Valtionosuusjärjestelmää muokataan nyt ensimmäistä kertaa sote-uudistuksen jälkeen, ja on tärkeää saada äänensä kuuluviin. Uusi työllisyysalue, johon Mustasaaren kunta kuuluu, aloitti toimintansa vuonna 2024. Tämäkin uudistus oli valtion taholta roimasti vajaanrahoitettu, joten senkin vuoksi on tärkeää seurata valtionosuusuudistuksen etenemistä huolellisesti.

Mustasaaren kunta tekee 1,7 miljoonan euron alijäämän, mutta alijäämästä huolimatta tulos on vuoden aikana ennustettua huomattavasti parempi. Kertynyt ylijäämä on vuoden 2024 lopussa noin 14,4 miljoonaa euroa, ja lisäksi on 1,5 miljoonan euron investointivaraus. Vaikka työttömyystaso on edelleen erittäin matala, noin 4 prosenttia, väestön määrä ei ole vuonna 2024 lisääntynyt.

Mustasaari hyväksyi uuden kuntastrategian 9.12.2024. Sen perustana on kolme teema-aluetta: arvokas ihminen, yritteliäin kunta ja ainutlaatuiset ympäristöt. Kuntastrategialla Mustasaari päivittää toimintansa ja asettaa suuntaviivat vuoteen 2032 saakka.

Rurik Ahlberg

Kunnanjohtaja

Kunnanhallituksen toimintakertomus 2024

Yleistä

Tilinpäätös on laadittu kuntalain 13. luvun nojalla. Tämä katsaus sekä raportit talousarvion tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen osalta ja lautakunnittain muodostavat kuntalaissa säädetyn toimintakertomuksen.

Tilinpäätös jakautuu neljään pääosiin. **Talousarvion toteutuminen** sivuilla 13–45 esittää kaikki tavoitearvioinnit ja talousarviovertailut. **Tilinpäätöslaskelmat** sivuilla 48–55 käsittävät kunnan ja kuntakonsernin viralliset tuloslaskelmat, taseet ja rahoituslaskelmat. Laskelmien bruttoluvut poikkeavat talousarviovertailuista, sillä laskelmissa on eliminoitu sisäiset tilitapahtumat. Seuraavana tilinpäätöksessä tulevat **liitetiedot** sivuilla 58–70. Liitetiedoissa esitetään yksityiskohtaisemmat tilinpäätöslaskelmat. Viimeisenä tilinpäätöksessä on vesihuoltolaitoksen **eriytetty tilinpäätös** sivuilla 72–79.

Liitteinä, sivuilla 83–85, on talousarviovertailut, joissa tilinpäätöstä verrataan alkuperäiseen talousarvioon 2024.

Kehitys vuoden 2024 aikana

Vuotta 2024 voidaan kuvailla ensimmäisenä sote-uudistuksen jälkeisenä normaalivuotena. Sote-uudistuksesta peräisin olleet veroviiveet vaikuttivat kuntatalouteen vuonna 2023 vielä hyvin positiivisesti, mutta vuodesta 2024 eteenpäin verotulot ovat normalisoituneet. Kunnat saivat jälleen vuodeksi 2024 päättää tuloveroprosenttinsa, ja Mustasaaren kunta päätti prosentiksi 8,4. Vuoden 2025 kunnallisveroksi on päätetty 8,9 prosenttia.

Vuoden 2024 valtionosuudet vähenivät huomattavasti vuodesta 2023 (lähes 3,5 miljoonaa euroa), mikä on vaikuttanut huomattavasti kunnan talouteen. Vertailuna: 3,5 miljoonaa euroa vastaa lähes 0,8:aa kunnallisveron prosenttiyksikköä. Väheneminen johtuu siitä, että vuoden 2024 valtionosuuksia tarkistettiin syksyllä 2023 valtakunnallisesti vuoden 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten perusteella. Vuoden 2022 kustannuksista tuli odotettua huomattavasti korkeammat, mikä tarkoittaa, että valtionosuuksia tarkistettiin hyvinvointialueiden eduksi ja kuntien haitaksi. Mustasaaren sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset lisääntyivät epätavallisen paljon vuodesta 2021 vuoteen 2022, mikä näin ollen näkyy valtionosuuksien vähenemisenä. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksen on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2027.

Kunnan väkiluku on vuoden 2024 aikana vähentynyt hieman. Vähennys oli 19 henkeä eli 0,1 prosenttia. Koko maan kehitys on edelleenkin marginaalinen, ja tulevana vuosina pitää edelleen pystyä vastaamaan väestönkehityksen haasteisiin.

Kunnan työllisyystilanne on edelleen erittäin hyvällä tasolla. Joulukuussa 2024 työttömyysaste oli 4,0 prosenttia, mutta useina kuukausina vuoden aikana se oli niinkin pieni kuin 3,6 prosenttia. Vuonna 2024 myönnettiin teollisuusrakennuksille rakennuslupia yhteensä yli 40 000 neliometriä. Näiden joukossa oli Hitachi Energy Oy:n tehdas Vikby II yritysalueella. Hitachin tehdas tarkoittaa noin 800 työpaikan lisäystä Mustasaaren kuntaan. Tämän lisäksi anodivalmistaja Shanshan on varannut lähes 50 hehtaarin suuruisen tontin niin sanotulla akkutehdasalueelta anodimateriaalin tuotantoa varten.

Kunnan kautta aikojen suurin investointihanke Mustasaaren sivistyskampus etenee. Rakentamishankkeen ensimmäinen vaihe otetaan käyttöön maaliskuun 2025 alussa. Uutta vuoden aikana aloitettua kunnan toimintaa on myös Mustasaaren uimahalli.

Vertailuja vuoteen 2023 voidaan tehdä tuloslaskelman useimpien erien kohdalla lukuun ottamatta verotuloja, jotka olivat vuonna 2023 epätavallisen korkealla tasolla sote-uudistuksen jättämien veroviiveiden vuoksi. Kunnallisverotulojen osalta vuoden 2024 voidaan todeta olleen ensimmäinen normaalivuosi.

Edempänä toimintakertomuksessa on yksityiskohtainen selvitys luvuista.

Muutoksia kunnan hallinnossa

Hallintojohtajan virka täytettiin toistaiseksi kunnanhallituksen päätöksellä 11.11.2024. Muutoin kunnan hallinnossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

Kunnan uusi kuntastrategia vuosiksi 2025–2032 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 9.12.2024. Kunnan hallintosäännön tarkistustyö aloitettiin vuoden aikana. Tarkistettu hallintosääntö otetaan käyttöön kaudeksi 1.6.2025–30.5.2029.

Ympäristöasiat

Mustasaaren kunnan ilmasto- ja energiastrategia hyväksyttiin vuonna 2021. Strategia tulee nähdä kunnan ilmasto- ja energiatyötä ohjaavana asiakirjana ja toimintasuunnitelmana kunnan työhön ilmasto- ja energia-asioiden parissa ohjelmakaudella 2021–2030. Strategia on tarkoitettu sekä viranhaltijoiden että päättäjien käyttöön kunta- ja aluetason strategiatyössä. Ilmasto- ja energiastrategia toimii osaltaan pohjana kunnan budjetoinnille, taloussuunnitelmalle ja investoinneille strategian aikajänteellä. Vuonna 2024 käynnistettiin ilmasto- ja energiastrategian päivitystyö.

Strategia myös havainnollistaa kuntalaisille, miten Mustasaassa voidaan ja tulee ajatella kunnan ilmasto- ja energiakysymyksistä. Strategia pyrkii osallistamaan aktiivisesti kuntalaisia, yrityksiä, yhdistyksiä ja sidosryhmiä kunnan asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategian fokus on pääasiallisesti ilmasto- ja energiakysymyksissä. Tarkoituksena on kuitenkin laajentaa näkökulmaa niin että se käsittäisi kokonaisvaltaisemmin kestävän kehityksen ajatuksen sisällyttämättä siihen kuitenkaan kaikkea yhteiskunnallista toimintaa. Strategian lähtökohta rajautuu ympäristötekijöihin laajassa perspektiivissä, työruutuihin, tapoihin ja käyttäytymiseen, kuntakonsernin toimintaan sekä kunnan rooliin kilpailuttajana.

Kunnanhallitus vastaa ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden toteutumisen seurannasta. Käytännön työtä vetää kestävän kehityksen tiimi. Osallistumalla alueellisiin, valtakunnallisiin ja kansainvälisiin projekteihin, yhteistyöllä Vasekin ja yksityisten yritysten kanssa sekä sisäisellä, toimialat ylittävällä yhteistyöllä, Mustasaaren kunta voi saavuttaa johtavan roolin ilmasto- ja energia-asioiden edelläkävijäkuntana.

Kaikkien toimialojen toiminnassa tulee näkyä strategiaan perustuva työ kestävien, kustannustehokkaiden ja ilmastoviisaiden ratkaisujen kehittämiseksi. Budjetoinnissa, kilpailutuksessa ja toiminnan ohjauksessa tulee kautta linjan noudattaa kestävän kehityksen periaatetta. Kunnan hankintaohje päivitettiin vuonna 2023. Kestävyysasiat otetaan siinä nyt johdonmukaisesti huomioon.

Mustasaaren kunta laati vuonna 2024 ilmastotilinpäätöksen, joka kattaa vuoden 2023. Ilmastotilinpäätöksessä esitetään tulokset Ilmasto- ja energiastrategian toimenpiteistä, jotka ovat onnistuneet parhaiten tai joilla on ollut suurin vaikutus ilmastotyöhön. Näitä olivat muun muassa uusiutuvan energian käytön lisääntyminen, kouluissa tehtävä ympäristötyö sekä ympäristötietoa, asenteita ja suhtautumista koskeva tutkimus. Tilinpäätös sisältää myös katsauksen Suomen ympäristökeskuksen ilmastoindikaattoreihin ja vertailun edellisiin vuosiin. Ilmastotilinpäätös laaditaan vuosittain.

Lintuvuoren hulevesijärjestelmä päivitetään vuosina 2023–2024. Kustannukseksi tulee 900 000 euroa, ja päivittämisen tavoitteena on turvata läheinen pohjavedenotto. Westenergy sai vuonna 2023 valtion tukea 20 miljoonaa euroa ottaakseen käyttöön uuden tekniikan, jolla hiilidioksidi otetaan laitoksen savukaasuista talteen. Uusi tekniikka on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2026. Vuonna 2024 on tehty varaussopimus akkujen valmistamisessa käytettävää anodimateriaalia tuottavan tehtaan rakentamisesta. Hanke vahvistaa sähköteknologiaan siirtymistä esimerkiksi autoteollisuudessa globaalilla tasolla.

Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjunta

Kunnanhallitus ei ole vuoden 2024 aikana nähnyt syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin korruption ja lahjonnan torjumiseksi. Korruptiota ja lahjontaa torjutaan päivittäin soveltamalla organisaatiossa hyvää hallintokulttuuria.

Luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden sidonnaisuusrekisteri tuo päätöksentekoon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja edistää siten korruption ja lahjonnan torjuntaa. Tarkastuslautakunta valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoituksen kunnanvaltuuston tiedoksi kerran vuodessa.

Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annettu laki (1171/2022) tuli voimaan 1.1.2023. Kunta perusti 1.4.2023 sisäisen eettisen ilmoituskanavan. 1.1.2024 alkaen ilmoituskanava toimii myös ulkoisena ilmoituskanavana.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Kunnalla on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa vuonna 2021. Sen tarkoituksena on antaa kunnan työntekijöille työkalu asiakkaiden (kuntalaiset ja palvelunsaajat) ja toistensa kohtaamiseen tasavertaisina. Suunnitelma päivitetään vuonna 2025.

Kunnalla on myös henkilöstöpoliittinen toimintasuunnitelma, joka hyväksyttiin konsernijaostossa vuonna 2021. Suunnitelmassa määritellään, miten henkilöstöpolitiikkaa kehitetään vuosina 2021–2024. Suunnitelma päivitetään vuonna 2025.

Kunnan asuntopoliittinen ohjelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa vuonna 2023. Ohjelma sisältää toimenpide-ehdotuksia, jotta kunta pystyy tarjoamaan asukkaille maan viihtyisimpiin kuuluvia asuinympäristöjä.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuonna 2023 myös hyvinvointisuunnitelman vuosiksi 2023–2026. Hyvinvointisuunnitelmassa on tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka tulee huomioida kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Talousarviovertailut 2024

Talousarviovertailut esitetään valtuuston vahvistamalla sitovuustasolla, mikä käyttötalousarvion osalta tarkoittaa lautakuntien ja valiokuntien toimintakatetta ja investointitalousarvion osalta hankekohtaista tai hankeryhmittäistä nettotulosta. Käyttötalousarvion talousarviovertailu on laadittu lyhennettyinä tuloslaskelmina lautakunnittain, mikä antaa enemmän tietoa kuin pelkkien toimintakatteiden esittely.

Toimintakate esitetään valtuuston 20.9.2021 § 105 vahvistaman organisaatiokaavion mukaisesti.

Vuoden aikana talousarviomuutoksia hyväksyttiin käyttötalousarvioon ja investointitalousarvioon sekä tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan. Kaikki talousarviomuutokset on huomioitu talousarviovertailuissa sarakkeessa Talousarvio 2024. Käyttötalousarvion toimintakatetta kokonaisuutena lisättiin 902 718 euroa talousarviomuutosten vuoksi, ja investointitalousarviota kokonaisuutena korotettiin 2 859 000 euroa.

Tulos, toimintakate ja vuosikate

Vuoden 2024 tulos on -1 731 331,73 euroa alijäämäinen. Tulokseksi oli talousarviomuutosten jälkeen budjetoitu noin -2,8 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna toimintakate kasvaa noin 3,0 prosenttia, kun taas verotulojen ja valtionosuuksien summa (= verorahoitus) vähenee noin 5,4 prosenttia. Tässä tulee kuitenkin huomioida, että verotulot 2023 olivat epätavallisen korkealla tasolla sote-uudistuksesta johtuvien veroviiveiden vuoksi. Vuodesta 2024 alkaen verotulot ovat vuosittain vertailukelpoisia.

Ylijäämä ja kertynyt ylijäämä, euroa/asukas vuosina 2018–2024							
Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ylijäämä/asukas	- 157	- 90	394	137	79	174	-88
Kertynyt ylijäämä/asukas	145	69	462	575	651	815	728

Kertynyt ylijäämä on vuoden 2024 lopussa noin 14,4 miljoonaa euroa eli 728 euroa asukasta kohti. Lisäksi on 1,5 miljoonan euron investointivaraus.

Vuosikate on positiivinen, noin 8,0 miljoonaa euroa.

Talousarviovertailu

Vuoden aikana valtuusto hyväksyi talousarviomuutoksia kolmessa kokouksessa ja yhdyskuntarakentamisen valiokunta teki investointitalousarvioon uudelleenjärjestelyjä sitovien tasojen puitteissa yhdessä kokouksessa. Talousarviomuutokset on huomioitu kaikissa talousarviovertailuissa.

Käyttötalousarviossa talousarvioylijätksiä on kiinteistötulojen ja vesihuoltolaitoksen tehtäväalueilla.

Budjetoitu toimintakate alittui kokonaistasolla runsaalla 1 miljoonalla euroa. Toteumaksi tuli 98,3 prosenttia.

Tuloslaskelmasta käy ilmi, että toimintatuotot olivat lähes 650 000 euroa budjetoitua suuremmat. Etenkin Tuet ja avustukset on ylittänyt budjetoidun summan, mikä johtuu muun muassa siitä, että hankeavustuksia on tuloutettu eri toimintoihin suunniteltua enemmän sekä siitä, että henkilöstön työterveydenhuollon arvioidut Kela-korvaukset ovat budjetoitua suuremmat. Myös maksutuotot ovat budjetoitua suuremmat, mikä johtuu muun muassa siitä, että rakennuslautakunta on myöntänyt suunniteltua enemmän rakennuslupia.

Toimintakulut olivat noin 400 000 euroa budjetoitua pienemmät. Henkilöstökulut alittivat talousarvion lähes 1 miljoonalla eurolla. Alitukset ovat jakautuneet kaikille lauta- ja valiokunnille.

Ostopalvelut ylittivät talousarvion lähes 1,1 miljoonalla eurolla. Kiinteistöhuollon ja vesihuoltolaitoksen osuus tästä on yli 700 000 euroa. Ylitysten syynä ovat lähinnä useat budjetoimattomat kiireelliset sisäilmatoimenpiteet ja vesijohtoverkon kiireelliset toimenpiteet. Lisäksi voidaan todeta, että osa ylityksistä on peräisin etenkin henkilökunnan työterveyshuollosta ja IT-palveluista.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat talousarvion yhteensä 500 000 eurolla. Iso osa alituksista johtuu siitä, että lämmityskustannuksia on pystytty hillitsemään uusien lämmitysjärjestelmien ja kiinteistöautomaation avulla. Arvioitua matalampi sähkön hinta on myös osaltaan vaikuttanut alituksiin. Sivistysvaliokunnan materiaalitalousarvio on alittunut noin 200 000 eurolla, mikä johtuu muun muassa materiaalien uudelleenkäytämisestä uusien ostamisen sijaan.

Veroja ja valtionosuuksia (= verorahoitus) kertyi noin 200 000 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

Muiden rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma ylitti talousarvion noin 142 000 eurolla netto, mikä suurimmaksi osaksi selittyy vuoden 2024 lisääntyneellä lainanotolla. Vuoden aikana kunta nosti yhteensä 29 miljoonaa euroa pitkäaikaisia lainoja.

Suunnitelman mukaisten poistojen määräksi tuli noin 9,74 miljoonaa euroa, mikä on noin 41 000 euroa budjetoitua enemmän.

Investointitalousarviossa on kaikkiaan yhdeksän talousarvioylitystä, joista muutamat erittäin pieniä. Ylityksistä annetaan selvitys investointitalousarvion toteumayhteenvedossa. Kokonaisnettoinvestoinnit alittavat kuitenkin talousarvion noin 190 000 eurolla.

Rahoituslaskelmasta käy ilmi, että toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen vuosina 2023 ja 2024. Negatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta tarkoittaa, että kokonaismenoja ei voitu rahoittaa juoksevilla tuloilla, vaan oli otettava lainaa tai käytettävä kassavaroja.

Rahoituslaskelmasta käy ilmi myös, että vanhoja lainoja lyhennettiin noin 16,2 miljoonalla eurolla. Velkataakka kasvoi 16,37 miljoonalla eurolla 111,8 miljoonaan euroon, mikä on talousarviomuutosten jälkeen talousarvion mukainen.

Rahavarat lisääntyivät vuoden aikana noin 380 000 miljoonaa euroa, ja niiden määrä oli vuodenvaihteessa noin 930 000 euroa.

Vertailu edellisiin vuosiin (ulkoiset tilitapahtumat)

Toimintatuotot kasvoivat noin 4,9 prosenttia eli noin 890 000 euroa vuonna 2024. Kasvun syynä on useita seikkoja, muun muassa rakennuslupien lisääntyneet maksutuotot, ensimmäistä kertaa tilinpäätöksessä mukana olevan Mustasaaren uimahallin maksutuotot sekä myyntivoittojen huomattava lisääntyminen vuodesta 2023.

Toimintakulut kasvoivat noin 2,6 miljoonaa euroa eli 3,4 prosenttia. Suurin lisäys on henkilöstökuluissa, jotka lisääntyivät lähes 1,7 miljoonaa euroa. Lisäyksen voidaan katsoa jakautuvan toimintoille tasan, ja se johtuu siitä, että virka- ja työehtosopimusten mukaiset lisäykset olivat 1.6.2024 alkaen noin 4 prosenttia. Muiden toimintakulujen lisäys on peräisin etupäässä erilaisista tilojen vuokrista ja vastikkeista, esimerkiksi tilinpäätöksessä ensimmäistä kertaa mukana olevan Mustasaaren uimahallin vastikkeet sekä Omenalaakson päiväkodin vuokra, joka on tilinpäätöksessä kokonaisuudessaan vuodesta.

Toimintakate, joka osoittaa toiminnan nettokustannukset, kasvoi 3,0 prosenttia eli noin 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Verorahoitus, joka on verotulojen ja valtionosuuksien summa, väheni noin 3,9 miljoonaa euroa (–5,4 prosenttia) vuonna 2024. Verotulot pienenevät 0,9 prosenttia (noin 445 000 euroa) ja valtionosuudet pienenevät 14,1 prosenttia (3,5 miljoonaa euroa).

Tase ja rahoituslaskelma

Taseen loppusumma 31.12.2024 on 191,9 miljoonaa euroa. Jos tulos kirjataan omaan pääomaan tilikauden alijäämäksi, oma pääoma vähenee 53,8 miljoonaan euroon.

Velkataakka kasvoi 16,37 miljoonalla eurolla 111,8 miljoonaan euroon. Velkataakka asukasta kohti kasvoi 5 662 euroon. Kunnan velkataakka ja vuokravastuut ovat yhteensä noin 118,4 miljoonaa euroa eli 5 999 euroa asukasta kohti.

Velkataakan kehitys asukasta kohti vuosina 2018–2024

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lainat	4 217	4 962	4 663	4 585	4 479	4 829	5 662
Lainat ja vuokra-vastuut	4 319	5 064	4 750	4 773	4 628	5 114	5 999

Rahoituslaskelma kuvaa, miten kunnan toimintaa ja investointeja on vuoden aikana rahoitettu. Toiminnan ja investointien rahavirta oli noin 13,2 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024.

Tunnusluku toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on -13,6 miljoonaa euroa negatiivinen vuonna 2024. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, todetaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tunnuslukuja koskevassa ohjeessa. Toiminnan ja investointien rahavirta on kuitenkin ollut positiivinen sekä vuonna 2020 että vuonna 2021, mutta vuosina 2022, 2023 ja 2024 rahavirta oli negatiivinen.

Konsernitilinpäätös ja konsernitase

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien sitovien ohjeiden mukaisesti on laadittu täydellinen konsernitilinpäätös, johon sisältyvät tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase. Seuraavassa esitetään konsernitasetta koskevat vertailuluvut.

Kuntakonserniin kuuluvat kaikki kuntayhtymät, joiden jäsen kunta on, sekä kunnan tytäryhteisöt Korsholms Bostäder ja Merten Talo. Osakkuusyhteisöinä konsernitilinpäätökseen sisältyvät Stormossen, Poronkankaan Vesi, NLC Vaasa ja Kiinteistö Oy Torintie 2. Keskinäinen kiinteistöyhtiö Kiinteistö Oy Torintie 2 on myös kunnan osakkuusyhteisö, mutta sitä ei yhdistetä kuntakonserniin, koska sitä ei tarvita totuudenmukaisen kunnan antamiseksi kuntakonsernista.

Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta annetaan selvitys kunnanhallituksen tehtäväalueella.

Jotta voidaan seurata toimintaa konserniyhteisöissä ja muissa organisaatioissa, joissa kunnalla on intressi, konsernijaoston kokouksiin tavataan kutsua näiden edustajia kertomaan toiminnasta. Vuonna 2024 konsernijaostoa ovat toiminnastaan informoineet Vaasanseudun Kehitys Oy, Pohjanmaan Expo Oy ja Visit Vaasa Oy.

Konserniohjaus toteutetaan siten, että jokaisen vuoden alussa konsernijaosto valitsee ehdokkaat tytäryhtiöiden ja muiden organisaatioiden hallituksiin, joissa kunta on mukana. Samalla valitaan myös kunnan edustaja yhtiökokouksiin tai vuosikokouksiin sekä konsernijohtoon vastuuhenkilö.

Kuntakonsernin tilinpäätös on noin 1,85 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024. Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä on noin 19,7 miljoonaa euroa eli suurempi kuin kunnan kertynyt ylijäämä.

Konsernitaseen loppusumma on 209,4 miljoonaa euroa.

Konsernin velkataakka kasvaa noin 17,1 miljoonaa euroa 121,6 miljoonaan euroon eli 6 160 euroon asukasta kohti.

Velkataakan kehitys asukasta kohti kuntakonsernissa vuosina 2018–2024							
Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lainat	4 898	5 837	5 755	6 001	5 948	5 287	6 160
Lainat ja vuokra-vastuut	5 026	5 972	5 933	6 262	7 507	5 576	6 504

Kriisikuntakriteereissä (kuntalaki 118. §) pääpaino on kuntakonsernin tunnusluvuissa. Vuonna 2022 ja 2023 kaikki nämä tunnusluvut ovat Mustasaaren osalta raja-arvojen sisällä. Vuonna 2024 lainanhoitokatteen tunnusluku on raja-arvon alapuolella.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vastuu sisäisestä valvonnasta

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Valiokunnat ja lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto sekä kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja talousjohtaja.

Kunnanjohtaja, tilivelvolliset viranhaltijat ja tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat (talousarviovastaavat) vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta alueellaan.

Kunnanhallitus hyväksyi 4.4.2022 päivitetyn ohjeen kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Ohje täydentää Mustasaaren kunnan investointien hallinnan toimintasuunnitelmaa, jonka kunnanhallitus hyväksyi 14.6.2021.

Sisäisen valvonnan muutokset

Mustasaaren kunnalla on julkisena viranomaisena ja tiedonhallintayksikkönä lakisääteinen velvollisuus varmistaa tiedonhallinnan ja tietoturvan hyvä taso. Tiedonhallinta ja tietoturva on perusedellytys kunnan toiminnan luotettavuudelle. Lisäksi se on toimivuuden, jatkuvuuden, digitalisaation ja liikkuvuuden edellytys niin normaali- kuin poikkeusoloissa. Tavoitteena on edistää hallinto- ja palveluprosessien digitalisaatiota sekä tietovarantojen ja tietojärjestelmien turvallisuutta ja yhteentoimivuutta. Kunnan tiedonhallinnan jäsentelyllä on sisäisessä valvonnassa merkittävä rooli. Kunnan tiedonhallinta käsittää neljä toisiinsa nivoutuvaa osa-aluetta. Vuonna 2024 tapahtuivat seuraavat muutokset:

1) Toimintaprosessit, hallintoprosessit ja tietovarannot

Kunnanhallitus hyväksyi 6.6.2022 tiedonhallintayksikön ensimmäisen tiedonhallintamallin julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (2019) vaatimusten mukaisesti. Tiedonhallintamalli muodostaa kuvaavan kokonaisuuden kunnan toimintaprosesseista, asiakirjajulkisuudesta, tietovarannoista, tietoaineistoista, tietojärjestelmistä ja tietosuojasta. Tiedonhallintamallin ylläpitäminen on jatkunut vuonna 2024 erityisinä painopistealueina asiakirjahallinto ja arkistointi sekä tietosuoja ja Euroopan Unionin yleisen tietosuoja-asetuksen (2018) ja sitä täydentävän kansallisen tietosuojalain (2019) implementointi.

Kunnanhallitus hyväksyi uuden hankintaohjeen 24.4.2023. Ohjeen implementointiin tekee uusi hankintatiimi.

2) Asiakirjahallinto, tietoaineistot ja arkistotoimi

Hallintojohtaja teki 24.5.2022 päätöksen kaikkien kunnan viranomaisten (arkistonmuodostajien) siirtymisestä analogisesta tiedonhallinnasta ja arkistoinnista digitaaliseen 1.1.2023 alkaen. Päätöksellä vastataan julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (2019), Kansallisarkiston määräyksen (KA/15906/2021), arkistolain (1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (1999) vaatimuksiin.

Muutosprosessi alkoi uuden tiedonhallintaohjeen laatimisella, jolla korvattiin vuodesta 2006 lähtien voimassa ollut analoginen toimintaohje. Ohjeessa kuvataan ja vahvistetaan kunnan tiedonhallinnan organisoinnin ja ohjauksen kehykset ja säännöt. Tiedonhallinta kattaa asianhallinnan, asiakirjahallinnon ja arkistotoimen. Kunnanhallitus hyväksyi uuden ohjeen 20.2.2023.

Samalla alkoi seitsemän (7) uuden tiedonhallintasuunnitelman laatiminen organisaation digitaalisten hallinto- ja palveluprosessien kuvaamiseksi ja konkretisoimiseksi. Suunnitelmat korvaavat vuodesta 2006 lähtien voimassa olleet arkistonmuodostussuunnitelmat. Vuonna 2023 hyväksyttiin ohjaavien toimintaprosessien tiedonhallintasuunnitelma (sisältää toiminnan ohjauksen, järjestämisen, seurannan sekä turvallisuuden ja yleisen järjestyksen prosessit), tukevien toimintaprosessien tiedonhallintasuunnitelma (sisältää henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja yleisen järjestyksen) ja rakennusvalvonnan ydinprosessien tiedonhallintasuunnitelma. Vuonna 2024 hyväksyttiin yhdyskuntarakentamisen, hyvinvointipalvelujen ja sivistyspalvelujen ydinprosessien tiedonhallintasuunnitelmat. Ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon ydinprosessien tiedonhallintasuunnitelma hyväksyttiin keuhkokuumeella 2025. Vuonna 2024 uudistettiin lisäksi vuonna 2023 hyväksytyt tiedonhallintasuunnitelmat. Vuoden 2024 aikana on lisäksi selvitetty ja automatisoitu tiedonsiirtoa eri tietojärjestelmien välillä. Muutostyö toteutetaan yhdessä toimialojen osa-arkistovastaavien kanssa, ja sitä johtavat konsernihallinnon kansliapäällikkö ja tiedonhallinnan asiantuntija.

3) Tietojärjestelmät, tekniset rajapinnat ja sähköiset yhteydet

Vuonna 2023 otettiin käyttöön uusi digitaalinen arkistojärjestelmä (Saga), joka on koko organisaation keskitetyssä käytössä. Kunnan asianhallinta, kokoushallinta ja päätöksenteko tapahtuu edelleen Kansallisarkiston Sähke2-sertifioitussa Smeden-tietojärjestelmässä (2017). Smeden ja Saga ja niiden taustalla oleva yhteinen tiedonohjaussuunnitelma ja ohjausjärjestelmä WebArkki muodostavat vakaan kokonaisuuden organisaation digitaalista tiedonhallintaa ja arkistointia varten. Tiedonohjaussuunnitelma perustuu valtakunnallisiin standardeihin ja rakenteisiin ja täyttää pitkäaikaisen sähköisen arkistoinnin vaatimukset. Smedenin ja Sagan kattava käyttö, priorisoitu ohjaus ja järjestelmien kehittäminen luovat positiivisen, jatkuvan ja arvioivan ympäristön tiedonhallintatyölle.

Kunta otti 1.1.2023 käyttöön uuden talousjärjestelmän, UNIT4 Talous. Tämän ansiosta kunnalla on järjestelmä, jossa kirjanpito, palkanlaskenta ja raportointi Valtiokonttorille on integroitu, toisin kuin aiemmin, jolloin nämä kolme moduulia olivat erillisiä järjestelmiä. Käyttöön otettiin lisäksi muun muassa ostolaskujen tarkastus- ja hyväksymisrutiineja on muutettu, ja järjestelmän toiminnoista on järjestetty laskujen hyväksyjille ja tarkastajille useita koulutustilaisuuksia. Järjestelmän ja sisäisen valvonnan koulutustilaisuudet jatkuvat vuonna 2025 sitä mukaa kun tarvetta on. Esihenkilöille on vuoden aikana järjestetty erilaisia sisäisiä koulutustilaisuuksia muun muassa riskienhallinnasta ja työsuojeluun liittyvistä asioista.

Kunta on vuonna 2023 ottanut käyttöön myös uuden tietojärjestelmän sisäistä ja ulkoista eettistä ilmoituskanavaa varten.

4) Tietoturva ja tietosuoja

Kunnanhallitus hyväksyi 27.11.2023 kunnan ensimmäiset tietoturvaperiaatteet. Tietoturvaperiaatteet havainnollistavat kunnan pyrkimyksen varmistaa, että lainsäädännön turvalliselle tiedonhallinnalle asettamia vaatimuksia ja henkilötietojen käsittelyn tietosuojaa noudatetaan. Periaatteissa vahvistetaan kunnan tietoturvatoimien toteuttamisen käytännöt, toimintatavat, vastuualueet ja valvonta.

Vuonna 2023 käynnistettiin kahden uuden tietoturvaa ja tietosuojaa koskevan ohjeen laatiminen. Ohjeiden kohderyhmänä ovat nimenomaan työntekijät. Näissä ohjeissa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt ja rutiinit. Ohjeiden arvioidaan valmistuvan vuonna 2025.

Vuonna 2024 työntekijöiden tietoturva- ja tietosuojasaamista on parannettu säännöllisten digitaalisten koulutusten avulla.

Kunnanhallitus hyväksyi 3.10.2022 viranomaisen asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen periaatteet, joita sovelletaan vuodesta 2023 alkaen.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnan päätöksenteon laillisuutta seurataan kuntalain 92. §:ssä säädetyllä otto-oikeudella sekä kunnan yhteistoiminta-alueiden ja kuntayhtymien toimielinten pöytäkirjojen kautta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kunnanhallitukselle ja lautakunnille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain kunnan tilinpäätöksessä. Jokaista tehtäväaluetta varten valitaan talousarviovastaavaksi viranhaltija, joka seuraa tehtäväalueen toiminnan ja talouden kehitystä.

Talousarvio ja taloussuunnitelma ohjaavat vuosittain toiminnan kehitystä ja kuntastrategia ohjaa talousarviotyötä. Kunnan uusi kuntastrategia 2025–2032 hyväksyttiin valtuustossa 9.12.2024. Talousarvion valmistelutyö perustuu kuntastrategiaan. Kuntastrategia on otettu käyttöön kunnan toiminnassa, ja sen seuranta ja arviointi tapahtuu Targetor-seurantatyökalulla. Targetoria käytetään seuraamaan kunnan tavoitteita.

Kunnanhallitus on toimintavuoden aikana seurannut talousarvion toteutumista neljännesvuosittain laadittavalla talousarvioseurannalla, ja konsernijaosto seuraa kuukausittain muun muassa kunnan henkilöstökulujen toteutumista ja sairauspoissaolojen sijaiskustannusten toteumaa ja saa raportteja uudesta käynnistettävästä toiminnasta sekä siitä, jos lautakunnissa ja valiokunnissa on oleellisia budjetoimattomia tapahtumia. Budjetoimattomat uudet palvelussuhteet tulee lisäksi hyväksyä konsernijaostossa ennen kuin ne voidaan toteuttaa. Kunnanhallitukselle on myös tammikuussa 2025 annettu tiedoksi tilinpäätösennuste 2024.

Valtuusto käsitteli kokouksissaan touko-, syys- ja marraskuussa toiminnan ja talouden neljännesvuosittaisen arvioinnin.

Seuraavat lautakunnat ja valiokunnat ovat pyytäneet käyttötalousarvion talousarviomuutoksia vuonna 2024:

- Sivistysvaliokunta, toimintakatteen lisäys 852 718 euroa.
- Yhdyskuntarakentamisen valiokunta, toimintakatteen pienennys (tuotto) 150 000 euroa
- Tasausmaksu Kevälle, toimintakatteen vähennys 100 000 euroa

Käyttötalousarvion talousarviomuutokset olivat yhteensä 902 718 euroa. Yhdyskuntarakentamisen valiokunnan ja kunnanhallituksen investointitalousarvioon pyytämät muutokset kasvattivat investointitalousarviota yhteensä 2 859 000 euroa. Olennaisista muutoksista voidaan mainita Mustasaaren sivistyskampuksen määrärahan lisäys (1 200 000 euroa), määräraha Granholmsbackenia varten (920 000 euroa) ja kiinteän omaisuuden myynnistä saadut tulot (vähennys 400 000 euroa). Muutokset näkyvät sivuilla 40–42.

Talousarviomuutokset käsiteltiin kunnanvaltuuston kokouksissa 24.6., 9.9. ja 11.11. sekä yhdyskuntarakentamisen valiokunnan kokouksessa 11.12.

Investointihankkeiden aloittamista edeltävä lupamenettely on edelleen voimassa. Kaikille investointihankkeille, joiden hankekustannus on yli 500 000 euroa, on saatava aloituslupa kunnanhallitukselta.

Valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2014 kunnan rahoitusriskien hallinnan perusteet.

Kunnanhallitus käsitteli huhtikuussa 2024 kunnan lainastrategian 2024 kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti.

Kunnan velkataakasta 31.12.2024 oli 57,2 prosenttia sidottu kiinteään korkoon tai korko oli suojattu sopimuksin. Tämä täyttää vaatimuksen siitä, että vähintään 40 prosentilla velkataakasta täytyy olla jonkinlainen korkosuoja. Vuonna 2024 nostettiin seuraavat pitkäaikaiset lainat:

- Kuntarahoitus Oyj, 13 miljoonaa euroa, vaihtuva korko (6 kuukauden euribor), marginaali 0,24 %
- Danske Bank A/S, 16 miljoonaa euroa, vaihtuva korko (12 kuukauden euribor), marginaali 0,21 %

Vuonna 2024 on tehty kolme korkosuojaussopimusta. Sopimukset selostetaan liitetiedoissa sivulla 68.

Kunnanhallituksen arvion mukaan sisäinen valvonta on kehittynyt suotuisasti vuoden aikana, puutteita ei ole havaittu ja kehitys jatkuu samanlaisena.

Taloudelliset riskit

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 valtakunnallisille hyvinvointialueille, mutta näiden toimialojen kiinteistöt sekä niitä varten otetut lainat jäävät kunnille, mikä on kunnille suuri taloudellinen riski. Koska kunta ei enää 1.1.2023 jälkeen vastaa sosiaali- ja terveydenhuollosta, kiinteistöt on joko myytävä tai yhtiöitettävä ennen 1.1.2026. Kunnanhallitus on vuoden 2025 alussa päättänyt perustuu kiinteistötytäryhtiön Mustasaaren kehityskiinteistöt Oy, johon kunta suunnittelee ainakin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastuslaitoksen toiminnan käytössä olevien kiinteistöjen siirtämistä. Kunnan osalta on tärkeää, että kiinteistöt ovat jatkuvasti vuokrattuina markkinaehtoisella vuokralla. Muussa tapauksessa kunnalle saattaa aiheutua merkittäviä taloudellisia tappioita. Tämän lisäksi myös kunnan muuta kiinteistömassaa tulee tarkastella kriittisesti.

Kunnan velkataakka 31.12.2024 oli noin 111,8 miljoonaa euroa. Korkotaso on vuoteen 2022 saakka ollut erittäin edullinen. Vuosina 2022 ja 2023 sekä lyhyet että pitkät korot nousivat voimakkaasti tasoittuen vuoden 2023 jälkipuoliskolla. Vuoden 2024 jälkipuoliskolla ne jälleen laskivat, ja lyhyet korot vaikuttavat nyt vakiintuneen tasolle 2,4–2,5 prosenttia. Jos efektiivinen korkotaso nousee esimerkiksi 4 prosenttiin, kunnan korkokulut voivat olla lähes 5 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 on turvaamistarkoituksessa tehty kolme koronvaihtosopimusta nimellismäärällä runsaat 25 miljoonaa euroa ja noin 2,77 prosentin kiinteällä korolla. Pieni osa kunnan lainoista on kuitenkin edelleen sidottu erittäin edulliseen kiinteään korkoon. Näitä lainoja lyhennetään jatkuvasti ja ne on jälleenrahoitettava.

Valtionavustusjärjestelmä on 1.1.2023 alkaen rakennettu siten, että suuri osa kunnalle myönnettävistä varoista määräytyy ikärakenteen perusteella, ensisijaisesti 0–15-vuotiaiden määrän perusteella. Toisin sanoen väestörakenteen muutos tarkoittaa myös muutoksia kunnan valtiolta saamiin valtionosuuksiin. Valtionosuusuudistuksen on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2027. Uudistuksen seuraukset Mustasaaren kunnalle ovat vielä epäselviä.

Talouden tasapainottaminen

Kuntalain vaatimus alijäämän kattamisesta on toteutunut vuoden 2002 tilinpäätöksestä lähtien. Kertynyt ylijäämä 31.12.2024 on noin 14,4 miljoonaa euroa ja investointivaraus 1,5 miljoonaa euroa, jos tulos käytetään kunnanhallituksen esityksen mukaisesti.

Vuoden 2024 tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallituksen arvion mukaan valtuuston vuodeksi 2024 asettamat tavoitteet ovat suurelta osin toteutuneet, mutta eräät tavoitteet ovat toteutuneet vain osittain, ovat myöhässä tai eivät toteudu. Tätä katsausta seuraa yksityiskohtainen selvitys tavoitteista ja niiden toteutumisesta tehtäväalueittain.

Kunnanhallitus arvioi, että valtuuston talousarviopäätöksissään asettamat taloudelliset tavoitteet ovat toiminnan osalta toteutuneet vuonna 2024 lukuun ottamatta tehtäväalueita kiinteistötulot ja Vesihuoltolaitos. Investointien osalta taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Tuleviin vuosiin vaikuttavat oleelliset päätökset ja tapahtumat

Työllisyysuudistus toteutettiin 1.1.2025 alkaen, ja se on vaatinut kunnalta valmistelutyötä vuonna 2024. Mustasaaren kuuluu yhteistoiminta-alueeseen, jonka isäntäkuntana on Vaasa. Uudistuksesta vuonna 2025 aiheutuvat kustannuslisäykset ovat yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa.

Kunnan kiinteistöt, joissa on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastuslaitoksen toimintaa, on yhtiöitettävä viimeistään 1.1.2026, jos ne jatkavat kunnan omistuksessa. Mustasaaren kunnan pyrkimyksenä tulee olla pitkäkestoiset vuokrasopimukset Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa tai kyseisen kiinteistömassan myyminen. Kunta voi myös joutua tekemään strategisia päätöksiä kunnan omistuksessa tällä hetkellä olevien muiden kiinteistöjen yhtiöittämisestä.

Valtionosuuksien tarkistus marraskuussa 2023 vaikuttaa kunnan talouteen tulevina vuosina negatiivisesti. Lisäksi valtiolta on ilmoitettu vuonna 2027 voimaan tulevasta valtionosuusuudistuksesta, minkä vuoksi tulevaisuuden näkymät ovat valtionosuusnäkökulmasta yhä vaikeampia ennustaa.

Mustasaaren sivistyskampus on Mustasaaren kunnan kaikkien aikojen mittavin investointi, ja hanke on määrä toteuttaa usean vuoden aikana.

Kunta on vuosina 2021–2024 investoinut yhteensä yli 4,5 miljoonaa euroa Granholmsbackenin yritysalueen infrastruktuuriin, ja nykyiseen investointitalousarvioon on varattu lisäksi vielä yhteensä 3,3 miljoonaa euroa. Suuremman yrityksen sijoittuminen alueelle vaikuttaisi myönteisesti kunnan ja koko alueen talouteen, mutta se vaatii myös investointeja infrastruktuuriin.

Vuoden tuloksen käyttö

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden tulos –1 731 331,73 euroa siirretään taseeseen tilikauden alijäämäksi.

Taseeseen kertynyt ylijäämä on tämän jälkeen 14 378 981,31 euroa ja investointivaraus 1 500 000,00 euroa.

Toimielin: KESKUSVAALILAUTAKUNTA
Tilivelvollinen: Kansliapäällikkö Petra Ollus

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	35 486	90 000	106 992	118,9 %	301,5 %
Toimintatuotot yhteensä:	35 486	90 000	106 992	118,9 %	301,5 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-35 241	-101 527	-103 042	101,5 %	292,4 %
Palvelujen ostot	-3 627	-15 200	-11 073	72,9 %	305,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 465	-4 300	-3 038	70,7 %	68,0 %
Muut toimintakulut	-2 163	-9 500	-5 833	61,4 %	269,7 %
Toimintakulut yhteensä	-45 497	-130 527	-122 987	94,2 %	270,3 %
TOIMINTAKATE	-10 010	-40 527	-15 995	39,5 %	159,8 %

Toimielin: TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Rolf Sund

TARKASTUSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-11 206	-13 420	-10 700	79,7 %	95,5 %
Palvelujen ostot	-25 442	-25 800	-27 336	106,0 %	107,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-200	0	0,0 %	0,0 %
Muut toimintakulut	-18	-580	0	0,0 %	0,0 %
Toimintakulut yhteensä	-36 666	-40 000	-38 036	95,1 %	103,7 %
TOIMINTAKATE	-36 666	-40 000	-38 036	95,1 %	103,7 %

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus liitetään tilinpäätökseen.

Toimielin:
Tilivelvollinen:
KUNNANHALLITUS
Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Yritysasiat – ”Yrittäjämysteinen kunta” Yritysasioiden sujuva käsittely Yksityisen sektorin, kunnan ja muiden julkisorganisaatioiden välinen innovatiivinen yhteistyö. Aktiivinen yritysneuvonta. Enemmän kunnan ja Mustasaassa toimivien yrittäjien välisiä kontakteja. Mustasaari on Pohjanmaan yrittäjäystävällisin kunta. Giga Vaasa -alue ottaa askeleen kohti akkutehtaan etablointia.	Sisäinen markkinointi ja yritysasioiden kanssa työskentelevien viranhaltijoiden välinen tiedonvaihto. Otetaan käyttöön uusi malli yritysten neuvontaan ja informointiin. Mustasaaren yrityshotellin käynnistämiseksi tehdään innovatiivista yhteistyötä. Yritysneuvontaa Vasekin kautta ja omana toimintana. Kunta järjestää yrittäjille ohjelmaa ja tapaamisia joka kuukausi. Suomen Yrittäjät mittaa kuntien yrittäjäystävällisyyttä barometrin avulla. Aktiivinen yhteistyö Giga Vaasa ryhmän ja potentiaalisten yritysten kanssa.	Viranhaltijoiden kuukausitapaamiset. Circle’s Edge -liikealueen yrityshotelli, jossa informaatio ja palvelut yrittäjille toteutetaan uutta mallia käyttäen, on valmis. Roolijako on selkeä, ja uusien yritysten määrä lisääntyy. Aiempaa useammat yritykset ovat tyytyväisiä kunnan palveluihin. Mustasaari on Pohjanmaan yrittäjäystävällisin kunta ja saa korkeammat pisteet kuin edellisessä barometrissa vuonna 2022. Yksi tonttivaraus vuonna 2024.	Kunnan viranhaltijoiden ja joidenkin Vasekin työntekijöiden kesken järjestetään tapaamisia kuukausittain. Circles Edge -liikealueen ensimmäisessä osassa ei toteuteta yrityshotellia. Mustasaarella on korkeimmat pisteet barometrissa kaikista Rannikko-Pohjanmaan kunnista. Tontin 3019 varaus ja allekirjoitettu toteuttamisen puitesopimus.	Toteutuu suunnitellusti
Markkinoidaan 1) kerrostalo-, rivitalo, paritalo- ja omakotitontteja ja 2) yritystontteja. Saadaan potentiaaliset asiakkaat tietoisemmiksi Mustasaaren tarjoamista eri asumismuodoista ja -ympäristöistä. Mustasaaren asuntopoliittisen ohjelman toteutus aloitetaan.	1) Hyvin suunnattu markkinointi, jolla tavoitetaan potentiaalinen kohderyhmä. 2) Jatketaan yhteydenpitoa potentiaalsiin kerrostalorakentajiin. Kuntaa markkinoidaan aktiivisesti perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa sekä osallistutaan messuille. Vuokra-asuntojen määrän lisääminen kunnassa.	Uudet maanvuokrasopimukset / myydyt tontit. Seuraavia kerrostaloja aletaan rakentaa Sepänkylään vuonna 2024. Positiivinen väestönkasvu. Tavoitetaso 19 900. Markkinointistrategia hyväksytään. 15 uutta vuokra-asuntoa vuoden 2024 aikana.	Suunnitelma uuden vuokratalon rakentamiseksi Sepänkylään on tehty. Omenalaaksoon rakennetaan uusi kerrostalo, joka valmistuu vuonna 2025. Väestötavoitetta ei saavuteta vuonna 2024. Vuonna 2024 ei laadita markkinointistrategiaa. Korsholms Bostäder on saanut valmiiksi 15 vuokra-asuntoa Sepänkylässä.	Toteutuu suunnitellusti
Kiertotalous Kuntaan sijoittuu kiertotalousyrityksiä. Tutkitaan mahdollisuuksia rakennusmateriaalien kierrätykseen.	Yhteistyö VASEKin ja alan yritysten kanssa. Osallistutaan hankkeisiin.	Useampi kiertotalousyritys on aloittanut rakentamisen Lintuvuorella. Mustasaari saa positiivista huomiota massamediassa kiertotalouden edelläkävijänä. Renergy kehittyy toimivaksi verkostoksi.	Kiertotalouden alueella on toiminnassaan alkuun päässeitä yrityksiä, hyväksytyt rakennusluvut saaneita yrityksiä ja tonttivarauksen omaavia yrityksiä.	Toteutuu suunnitellusti

Toimielin: **KUNNANHALLITUS**
Tilivelvollinen: **Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg**

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Kyläaktivismi Kunta tukee ja rahoittaa kehitystä kylissä. Matkailua kehitetään yhdessä yritysten, Visit Vaasan, Merenkurkun maailmanperintö Ry:n ja Merten talo Oy:n kanssa.	Kunta auttaa löytämään sopivia rahoituslähteitä ja muita tapoja tukea hankkeiden käynnistämistä kylissä. Kunta jakaa vuosittain avustuksia kylien kehittämiseen. Yhteistyö kokousten, workshoppien ja selvitysten muodossa.	Kunnan myöntämien määrärahojen avulla käynnistetään uusia hankkeita kylissä. Kehitetään Wahlrooskan hevosurheilukeskusta. Käyntikohteita kehitetään ja matkailun merkitys elinkeinona kasvaa. Mustasaaren maailmanperintö-strategian työstäminen aloitetaan.	Yhteensä 13 eri hanketta sai kunnalta rahoitusta kylien hankkeiden kehittämiseen. Fjärdskäriin haetaan yrittäjää. Åbo Akademin kanssa on aloitettu yhteistyö tiedon hankkimiseksi tulevaa strategiaa varten.	Toteutuu suunnitellusti
Mustasaaren ilmastojohtaminen Lisätään koko kuntaorganisaation ja kuntalaisten tietoa ilmastojohtamisesta.	Kestävän kehityksen työryhmä tekee työtä kunnan ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden saavuttamiseksi.	Merkittävimmät toteutetut ilmastotoimenpiteet selostetaan kunnan ilmastotilinpäätöksessä.	Ilmastotilinpäätös 2023 hyväksyttiin kunnanhallituksessa 8.4.2024.	Valmis
Talous Kunnalla on terve ja tasapainoinen talous. Talousarvio ja taloussuunnitelma varmistavat kestävän talouden myös pitkällä aikavälillä.	Kertynyt ylijäämä.	Kertynyt ylijäämä.	Haastava. Liian korkea investointitaso vuosikatteeseen nähden. Lisääntyneisiin käyttömenoihin kohdistuva paine. Kertynyt ylimäärä vähentynyt.	Myöhässä
Investoinnit Kunnalla on vuosikate, joka mahdollistaa välttämättömät investoinnit ilman jatkuvaa velkataakan lisäämistä	Kunnan investointiohjelman yhteensovittamisessa sovelletaan kunnan investointien hallinnan toimintasuunnitelmaa.	Kunnan investointiohjelman nettoinvestointien tulee ohjelmakauden aikana olla keskimäärin samalla tasolla kuin vuosikate.	Haastava. Liian korkea investointitaso vuosikatteeseen nähden. Lisääntyneisiin käyttömenoihin kohdistuva paine. Kertynyt ylimäärä vähentynyt.	Ei toteudu
Ohjausasiakirjat Kunnan tulevat investointihankkeet otetaan kunnan palveluverkko-strategiaan.	Kunnalle laaditaan palveluverkkostrategia.	Mustasaaren kunnan palveluverkkostrategia hyväksytään ennen 30.6.2024.	Palveluverkkostrategia-työskentely pantiin tauolle eikä strategiaa voitu hyväksyä ennen 31.12.2024.	Ei toteudu
Digitalisointi Kunta parantaa työntekijöiden tietoturva- ja tietosuojaosaaamista osana hanketta "Digitaalinen osaaminen 2022–2024".	Kunta järjestää työntekijöilleen tietoturva- ja tietosuojakoulutusta.	Tietoturvan ja tietosuojaan verkkokursseille osallistuu vähintään 60 prosenttia kunnan työntekijöistä.	Työntekijöistä 75 prosenttia suoritti vähintään yhden tietoturvan verkkokurssin vuonna 2024.	Myöhässä

Toimielin:
Tilivelvollinen:
KUNNANHALLITUS
Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Viestintä Kunta kohentaa työnantajaimagoaan.	Kunta päivittää rekrytointisivustonsa ja työnantajaviestintäänsä.	Enemmän käyntejä kunnan rekrytointisivustolla kuin vuonna 2023. Enemmän hakemuksia virkaa/tehtävää kohti kuin vuonna 2023.	Käyntejä kunnan rekrytointisivustolla yhteensä 1 285 kappaletta. Hakemusten lukumäärä haettavaa virkaa/ tehtävää kohti kasvoi 7,3 hakemuksesta 8,4 hakemukseen.	Toteutuu suunnitellusti
HR Hyvinvoiva työympäristö.	Selkeytetään työkyvyn tukemisprosesseja. Lisätään työntekijän, esihenkilön, toimialajohdon, työsuojelun, HR-osaston ja työterveyshuollon yhteistyötä.	Vähemmän sairauspoissaoloja kuin vuonna 2023. Kehityskeskusteluja toteutetaan tehokkaammin.	Sairauspoissaolot lisääntyivät verrattuna vuoteen 2023. Kehityskeskustelujen määrä on lisääntynyt vuodesta 2023 kolmella toimialalla neljästä.	Ei toteudu
Fastighets Ab Korsholms Bostäder – pyrkii varmistamaan, että kaikissa kunnanosissa on tarjolla vuokra- asuntoja ja että asuin ympäristöt vastaavat nykyajan vaatimuksia ekologisesta kestävyydestä.	Vaihdetaan öljylämmitys kallio- tai maalämpöön.	Vähintään 20 huoneiston öljylämmitys korvataan kalliolämmöllä.	Kalliolämpö asennettu 20 huoneistoon Sepänkylän Palometsäntie 14:ssä.	Valmis

Toimielin: KUNNANHALLITUS
Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	253 766	0	47 946	0,0 %	18,9 %
Maksutuotot		0		0,0 %	0,0 %
Tuet ja avustukset	68 788	0	75 851	0,0 %	110,3 %
Muut toimintatuotot	459 644	438 590	435 920	99,4 %	94,8 %
Toimintatuotot yhteensä:	782 198	438 590	559 716	127,6 %	71,6 %
Valmistus omaan käyttöön	8 407	0	16 853	0,0 %	200,5 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-3 194 838	-3 322 707	-3 295 934	99,2 %	103,2 %
Palvelujen ostot	-2 294 081	-2 063 170	-2 076 293	100,6 %	90,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-145 924	-156 500	-123 550	78,9 %	84,7 %
Avustukset	-116 817	-170 000	-118 869	69,9 %	101,8 %
Muut toimintakulut	-400 881	-446 620	-452 108	101,2 %	112,8 %
Toimintakulut yhteensä	-6 152 541	-6 158 997	-6 066 753	98,5 %	98,6 %
TOIMINTAKATE	-5 361 936	-5 720 407	-5 490 184	96,0 %	102,4 %
<i>Poistot</i>	-296 451		-363 548		

Toimielin: **SIVISTYSVALIOKUNTA**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja Denice Vesterback**

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Mustasaari kehittää Sepänkylään vetovoimaisen sivistys-kampuksen.	Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion käsittävän sivistyskampuksen suunnittelu jatkuu. Henkilökunnan yhteisiä suunnittelupäiviä, joissa luodaan tulevalle kampukselle uusi arvopohja. Kolme suunnittelutilaisuutta/ lukukausi 2024.	Laaditaan yhteinen arvopohja.	Rehtoreille on järjestetty kahdeksan strategiatapaamista. Johtoryhmille on järjestetty kaksi yhteistyötapaamista., Peruskoulun koko henkilökunnalle on järjestetty arvopohjaan liittyvä täydennyskoulutuspäivä. Yläkoulun koko henkilökunnalle on järjestetty viihtyvyys- ja järjestyssääntöjä koskeva täydennyskoulutuspäivä.	Valmis
Mustasaaren sivistyspalvelut on edelläkävijä ja edistää kokonaisvaltaisesti kestävää kehitystä ja globaaleja kestävän kehityksen tavoitteita koko oppimisolulla lähtökohtana Agenda 2030.	1) Kestävän kehityksen oppimispolku otetaan käyttöön varhaiskasvatuksesta lukioon. 2) Oppilaiden oma ilmasto- / kestävän kehityksen strategia on valmis ja toimenpiteitä aletaan toteuttaa. 3) Kehitetään oppimisympäristöjä, esimerkiksi koulupuutarhoja ja tutustumiskäyntejä ruoantuotannon yrityksiin. 4) Toimiva jätteiden lajittelu yksikössä. 5) Yksiköt osallistuvat tapahtumiin ja kampanjoihin, jotka tukevat kestävän kehityksen tavoitteita. 6) Aterioita kehitetään yhteistyössä ruokapalvelujen kanssa täydennyskoulutuksilla ja lisäämällä ruokapalveluhenkilöstön ja opetushenkilöstön välistä yhteistyötä.	Jäteastioiden määrä yksiköissä. Koulupuutarhojen määrä kasvaa vähintään yhdellä. Toteutuneet kampanjat ja tapahtumat.	Lasten toimenpide-ehdotukset on sisällytetty kunnan päivitettyyn ilmastostrategiaan. Ruotsinkielisen ja suomenkielisen toiminnan kestävän kehityksen oppimispolku on valmis. Esikoululaiset ja koululaiset ovat istuttaneet kolme koulupuutarhaa ja hoitaneet niitä sekä korjanneet niiden sadon. Sadosta on valmistettu ruokaa yhdessä lasten kanssa. Yksiköihin on ostettu hankerahoilla pieniä lajitteluastioita. Useat koulut ja päiväkodit osallistuivat Miljoona roskapussia -kampanjaan ja kestävän kehityksen viikkoon. Jätteenlajittelua on vielä kehitettävä ja toteutettava yhteistyössä kunnan siivouspalvelujen kanssa. Päiväkodeissa ei ole vielä lajitteluastioita. Ruokapalvelujen kanssa on pidetty säännöllisesti yhteistyökoukousia vuonna 2024. Toimenpiteet toteutetaan vuonna 2025	Myöhässä
Toimintaa arvioidaan jatkuvasti.	Arviointikysely lähetetään kaikille varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen sekä aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten huoltajille kevättalvella 2024. Vuotuiset arviointikeskustelut opiskelijoiden huoltajien kanssa. Arviointikysely kaikille opiskelijoille.	Vanhempainkyselyn keskiarvon tulee olla varhaiskasvatuksessa 4,00 ja perusopetuksessa 5,00 niin että taso pysyy samana. Lukion arvioinnin tavoitetaso on, että kaikki opiskelijat ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä lukion toimintaan.	Kyselyiden arviointiasteikkoja on päivitetty eikä niitä voi verrata vuoden 2023 tuloksiin. 544 huoltajaa vastasi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kyselyyn. 695 huoltajaa vastasi perusopetuksen kyselyyn. Opiskelijoiden lukion toimintaa koskeva viihtyvyyden ja tyytyväisyyden arviointi on tehty. Opiskelijat viihtyvät erittäin hyvin ja ovat erittäin tyytyväisiä toimintaan.	Valmis

Toimielin: **SIVISTYSVALIOKUNTA**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja Denice Vesterback**

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Henkilöstö, lapset ja nuoret voivat hyvin ja ovat tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia.	Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua mentorointiohjelmaan. Pedagogiselle henkilökunnalle järjestetään pedagogisia kahviloita. Toimivat tukitoimet, ohjaus ja rakenteet tuen tarpeessa oleville lapsille ja oppilaille. Toimiva tukiopetus ja ohjaus toisen asteen opinnoissa. Oppilas- ja opiskelijakoutsitoimintaa kehitetään.	Mentorointiohjelman osallistujamäärä. Läsnäolo, opiskeluvalmius toisen asteen opintoihin. Kolmannen asteen opiskelupaikan saavien opiskelijoiden määrä. Koutsitoiminta koulussa ja lukiossa jatkuu, ja toiminnasta tulee pysyvää.	Mentoriohjelmaan on osallistunut 50 työntekijää. Viisitoista eriteemaista pedagogista kahvilaa on järjestetty. Koulupoissaolosuunnitelma on valmistunut ja valiokunta on hyväksynyt sen. Opinto-ohjausta ja erityisopetusta kehitetään toisen asteen opiskelijoille hankkeiden kautta. Hyvinvointikoutsitoiminta jatkuu lukuvuonna 2024–2025 hankerahoituksen turvin. Kaikille opiskelijoille tarjotaan tukea. Kunnan perusopetuksessa on neljä omaa koulukoutsia.	Valmis
Sivistyspalvelujen digitaalinen kehitystyö.	Henkilöstön täydennyskoulutus ja digivalmennus. Sivistyspalvelujen tekoälystrategia. Riittävät ja tarkoituksenmukaiset laitteet.	Toteutuneiden täydennyskoulutusten määrä. Pedagogisten kahviloiden määrä. Henkilökohtainen digiysikkö 7. vuosiluokan oppilaille.	Kuusi tekoäly- ja digitalisaatioteemaista pedagogista kahvilaa on järjestetty. Henkilökohtaista digiysikköä 7. vuosiluokan oppilaille ei toteuteta säästötoimenpiteiden vuoksi. Sivistyksen tekoälystrategia on myöhästynyt, koska valtakunnalliset ohjeet puuttuvat.	Myöhässä
Uudet arviointikriteerit 6. vuosiluokalla.	Arviointikriteerit otetaan käyttöön.	Henkilökunnan täydennyskoulutus.	Opettajille on järjestetty täydennyskoulutusta ja uudet arviointikriteerit on otettu käyttöön keväällä 2024.	Valmis
Kehitystyö ylioppilas-tutkinnon reaaliaineiden tulostason parantamiseksi.	Vähemmän opiskelijoita/opetusryhmä. Ainekohtainen opettajien täydennyskoulutus.	Ylioppilas-tutkintotulokset lukuvuonna 2024–2025.	Reaaliaineiden valmennuskursseja on järjestetty ennen syksyn ylioppilas kirjoituksia. Moni abiturientti on osallistunut. Panostuksen tuloksia on liian aikaista nähdä vuonna 2024. Keväällä 2025 tuloksia voidaan verrata kevään 2023 ja 2024 tuloksiin.	Valmis

Toimielin: **SIVISTYSVALIOKUNTA**
Tilivelvollinen: **Sivistysjohtaja Denice Vesterback**

SIVISTYSVALIOKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	1 631 122	1 575 563	1 573 310	99,9 %	96,5 %
Maksutuotot	1 107 833	1 082 250	1 170 510	108,2 %	105,7 %
Tuet ja avustukset	1 234 785	982 765	1 126 003	114,6 %	91,2 %
Muut toimintatuotot	110 334	103 300	123 781	119,8 %	112,2 %
Toimintatuotot yhteensä:	4 084 074	3 743 878	3 993 605	106,7 %	97,8 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0,0 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-32 677 651	-33 895 656	-33 588 321	99,1 %	102,8 %
Palvelujen ostot	-10 395 091	-10 594 464	-10 956 144	103,4 %	105,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 332 976	-1 400 365	-1 212 374	86,6 %	91,0 %
Avustukset	-1 247 874	-1 106 100	-1 089 539	98,5 %	87,3 %
Muut toimintakulut	-7 046 320	-7 461 315	-7 583 056	101,6 %	107,6 %
Toimintakulut yhteensä	-52 699 912	-54 457 899	-54 429 433	99,9 %	103,3 %
TOIMINTAKATE	-48 615 838	-50 714 021	-50 435 829	99,5 %	103,7 %
<i>Poistot</i>	-232 893		-247 894		

Toimielin: **HYVINVOINTIVALIOKUNTA**
Tilivelvollinen: **Hyvinvointijohtaja Otto Domars**

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Pakolaisten vastaanotto jatkuvana toimintana.	Kotouttamistyötä tehdään vahvistetun kotouttamis-ohjelman mukaisesti. Päivitetään kotouttamisohjelma.	Kunnanvaltuuston vahvistamat kuntapaikat täytetään kotouttamisohjelman mukaisesti. Kotouttamisohjelma on päivitetty.	Vuonna 2024 kunta otti vastaan kaksi kiintiöpakolaista, jotka luokiteltiin hätätapauksiksi. Kunta on myöntänyt tilapäisen suojelun 15 henkilölle. Kotouttamisyksikön toiminnassa oli vuoden aikana keskimäärin 80 henkilöä. Kunnan kotouttamisohjelmaa on päivitetty kotoutumislain kokonaisuudistuksen mukaisesti, ja se on hyväksytty hyvinvointivaliokunnassa.	Valmis
Mahdollistaa yhteiskuntaan integroituminen ja siihen osallistuminen luomalla koulutus- ja työllisyysedellytyksiä ja antaa työkaluja arjessa toimimiseen.	Tarjotaan työllistämistoimia aktiivisesti.	Työllistämistoimipäivät (palkkatuki, työkokeilu, kohdennetut työllistämistoimet).	Joulukuussa 2024 työttömien osuus työvoimasta oli 4 prosenttia (joulukuussa 2023: 4,1 prosenttia). Palkkatukipäiviä vuonna 2024: 1690 (vuonna 2023: 2 383). Työkokeilupäiviä vuonna 2024: 693 (vuonna 2023: 845).	Valmis
Kuntalaisten osallisuus lisääntyy.	Luodaan rakenne kunnan osallisuustyöskentelyyn.	Valmis osallisuus-suunnitelma.	Osallisuudesta ja vaikuttamis-mahdollisuuksista on oma luku Mustasaaren hyvinvointisuunnitelmassa 2023–2026. Hyvinvointivaliokunta käsitteli asiakirjan Osallisuuden ja vaikuttamisen rakenne marraskuussa 2024. Asia palautettiin, joten valmista versiota ei ehditty hyväksyä vuonna 2024.	Myöhässä

Toimielin:
Tilivelvollinen:

HYVINVOINTIVALIOKUNTA
Hyvinvointijohtaja Otto Domars

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Tiedotuksen, toiminnan ja tapahtumien keinoin edistetään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja luodaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.	Osallistutaan isoihin tapahtumiin yhdessä muiden kanssa. Omana toimintana tiedotetaan seuraavista ja järjestetään niissä toimintoja ja tapahtumia: • liikunta- ja urheilu-toiminta • nuoriso-toiminta • nuoriso-tiedotus • ehkäisevä päihdetyö • kulttuuri-toiminta • senioritoiminta. Järjestetään kunnan koululaisille laadukasta lomatoimintaa. Uutta toimintaa: uimahalli.	Kaksi isoa tapahtumaa, kohderyhmä isompi kuin vain kunta. Tiimien järjestämiä toimintoja ja tapahtumia, pääasiallinen kohderyhmä kunnan sisällä. Toimintaa ja tapahtumia talvi-, kesä- ja syyslomilla. Näyttelyt, retket ja teatterikäynnit ym. Uimahallikäynnit.	Talvipäivä Svedjehamnissa, 1 200 kävijää. Ellyn markkinat, 600 kävijää. Pirates of Fort Sommarö, 900 kävijää. Liikuntarieha Botniahallissa, 800 kävijää. Hyvinvointipäivä Botniahallissa, 500 kävijää. Tiimien järjestämää toimintaa ja tapahtumia suunnitellusti liikunta-, nuoriso-, kulttuuri-, seniori- ja ehkäisevän päihdetyön toiminnassa. Taidegalleria Arte Mare: 7 näyttelyä, 3 800 kävijää. Phoenix-elämänhallintakurssi. Uimahalli: 21 401 kävijää. Pulsenin kunnostus valmistunut. Liikuntaneuvonta aloitti elokuussa.	Valmis
Luodaan uusia ja kehitetään nykyisiä kohtaamispaikkoja omana toimintana ja yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa.	Kehitetään kunnan vapaa-aikatoimintaa ja -paikkoja avustuksin, kehittämismäärärahoihin ja asukasbudjetin kautta. Tuetaan ennen kaikkea lasten ja nuorten liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimintaa. Kehitetään paikallisten yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä.	Uudet ja päivitetyt liikuntapaikat. Kunnan tilojen varaukset. Yhdistystapaamiset ja yhteistyö.	Kehittämismäärärahat toteutettu suunnitellusti. Asukasbudjetti: Helsingbyn ulkokuntosali otettiin käyttöön. Kenttä ohjattuun koiratoimintaan otettiin käyttöön Skatilassa. Tilavarauksia: 16 768. Tuet 30.9.: ulkoiset 16 537 euroa, sisäiset 30 375 euroa. Yhdistystapaamisia: kolme.	Valmis

Toimielin: **HYVINVOINTIVALIOKUNTA**
Tilivelvollinen: **Hyvinvointijohtaja Otto Domars**

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Mustasaaren aikuisopisto tarjoaa jatkossakin kursseja ja toimintaa kaikille. Vuonna 2024 kurssitoimintaa kehitetään ja pyritään lisäämään kurssien ja opetustuntien määrää.	Kuunnellaan kaikkien, niin nuorten kuin vanhojen kuntalaisten toiveita, osaamisen kehittämistarpeita ja kehittymistoiveita harrastustoiminnassa. Kehitetään kurssitoimintaa ja tarjotaan validoituja kursseja.	Vuonna 2024 tarjotaan 640 kurssia ja luentoa sekä vähintään 10 500 opetustuntia. Vuonna 2024 tarjotaan viisi validoitua kurssia.	Tarjottuja kursseja: 703. Toteutettuja kursseja: 595 Toteutettuja opetustunteja (ylitti tavoitetason): 11 027 Tarjottuja validoituja kursseja: 3 (tavoitetaso ei täyttnyt).	Valmis
Mustasaaren aikuisopisto tarjoaa monikielisiä kursseja, joilla erikieliset kuntalaiset tapaavat luontevasti. Etä- ja hybridikurssien tarjoamista jatketaan vaihtoehtona läsnäkurseille.	Pyritään kielirajat ylittäviin osallistaviin oppimisympäristöihin. Kurssitoiminnassa pyritään olemaan kaikkien saavutettavissa online- ja hybridikurssiratkaisuin. Panostetaan toimeksiantokoulutusten kehittämiseen.	Pyritään järjestämään enemmän monikielisiä kursseja. Vuonna 2024 tarjotaan 80 verkko-/hybridikurssia. Vuonna 2024 tuotetaan vähintään 100 toimeksiantokoulutuksen tuntia.	Toteutettuja monikielisiä kursseja: 44. Tarjottuja online-/hybridikursseja: 77. Toteutettuja: 64. Toimeksiantokoulutusta: 19 tuntia. Tavoitetaso ei täyttnyt.	Ei toteudu
Kirjastot jatkavat kaikkien palvelupisteidensä tilojen kehittämistä. Kiinnitetään huomiota kirjastojen vahvuuteen helposti saavutettavina ja osallistavina kohtamispaikkoina. Kirjasto tekee aktiivisesti kansallista lukutaitostrategia-työtä kaksikielisessä hankkeessa Läsbroar i Korsholm / Lukusillat Mustasaassa.	Toiminnan kaikissa osissa otetaan huomioon eri asukasryhmien tarpeet. Kirjasto kehittää kunnan kouluille ja varhaiskasvatukselle suunnattua lukemista edistävää toimintaansa.	Kävijämäärä ja lainaus lisääntyvät kaksi prosenttia. Osallistujien määrä kirjastojen tapahtumissa / 1 000 asukasta lisääntyy kaksi prosenttia.	Kokonaislainaus lisääntyi vain 1 prosentin, kirjojen lainaus lisääntyi 2,4 prosenttia. Käynnit lisääntyivät pääkirjastossa (1 prosentin), Koivulahden kirjastossa (3 prosenttia) ja Björköbyn kirjastossa (3 prosenttia). Käynnit vähentyivät Raippaluodon kirjastossa, Sulvan kirjastossa ja kirjastoautossa. Käynnit vähentyivät kokonaisuudessaan runsaat 2 prosenttia, joten tavoitetaso ei täyttnyt. Osallistujien määrä kirjastojen tapahtumissa ja käyttäjäkoulutuksissa / 1 000 asukasta lisääntyi 15 prosenttia ja ylitti tavoitetason.	Ei toteudu

Toimielin: **HYVINVOINTIVALIOKUNTA**
Tilivelvollinen: **Hyvinvointijohtaja Otto Domars**

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Musiikkiopiston tavoitteena on laajentaa musiikin ja tanssin monipuolisen opetuksen edellytyksiä. Opisto pyrkii tarjoamaan opetusta useammissa kunnan osissa kuin aikaisemmin.	Osaava henkilökunta antaa musiikin ja tanssin opetusta lapsille ja nuorille kunnan eri paikoissa. Opiston toiminta on pääasiassa lapsille ja nuorille.	Vuonna 2024 toteutetaan 7 250 musiikin ja tanssin opetustuntia.	Vuonna 2024 toteutettiin 7 133 musiikin ja tanssin opetustuntia, mikä täyttää valtionavustukseen oikeuttavan rajan 7 089 opetustuntia. Tuntimäärä on kuitenkin aavistuksen alhaisempi kuin tavoitteena ollut 7 250 opetustuntia.	Ei toteudu

HYVINVOINTIVALIOKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	421 995	291 950	318 582	109,1 %	75,5 %
Maksutuotot	293 772	412 400	420 228	101,9 %	143,0 %
Tuet ja avustukset	427 517	379 044	413 872	109,2 %	96,8 %
Muut toimintatuotot	183 675	211 324	271 579	128,5 %	147,9 %
Toimintatuotot yhteensä:	1 326 960	1 294 718	1 424 260	110,0 %	107,3 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-3 159 335	-3 416 165	-3 297 502	96,5 %	104,4 %
Palvelujen ostot	-765 525	-887 641	-942 974	106,2 %	123,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-340 942	-401 760	-460 505	114,6 %	135,1 %
Avustukset	-831 380	-960 900	-875 222	91,1 %	105,3 %
Muut toimintakulut	-931 411	-1 242 505	-1 210 041	97,4 %	129,9 %
Toimintakulut yhteensä	-6 028 592	-6 908 971	-6 786 244	98,2 %	112,6 %
TOIMINTAKATE	-4 701 632	-5 614 253	-5 361 984	95,5 %	114,0 %

Poistot -99 281 -115 120

Toimielin: YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja Ben Antell

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Kolmikieliset infotaulut asennetaan kunnan satamiin.	Infotaulut suunnitellaan, hankitaan ja asennetaan.	Toteutetaan vuonna 2024.	Työ kolmikielisten infotaulujen hankkimiseksi ja asentamiseksi on aloitettu vuonna 2024, ja sitä jatketaan vuonna 2025	Valmis
Liikuntapaikkojen, leikkipuistojen, virkistysreittien ja muiden yleisten kohteiden ylläpito.	Toimenpideohjelma laaditaan ja toteutetaan.	Toimenpideohjelma valmistuu.	Kohteita ja virkistysreittejä koskeva toimenpideohjelma on laadittu.	Valmis
		Toimenpiteet toteutetaan aikataulun mukaisesti.	Toteutetaan suunnitelman mukaan myönnettyt talousarviovarat huomioon ottaen.	Toteutuu suunnitellusti
Rakennetaan kohtaamispaikka, joka kannustaa kylän aikuisia tapaamaan toisiaan ulkona.	Vanhan Solf skolan yhteydessä olevasta alueesta tehdään mukava kohtaamispaikka.	Maarakennustyöt tehdään valmiiksi, tehdään istutustyöt, asennetaan penkit ja muu varustus.	Vanhan Solf skolan ja Sulvantien väliin on rakennettu kohtaamispaikka. Istutustyöt valmistuvat keväällä 2025	Valmis
Kehittämissuunnitelmat otetaan huomioon budjetoinnissa ja toimenpide-ehdotusten toteuttaminen aloitetaan.	Tehdään panostuksia hyväksytyn kevyen liikenteen reittien kehittämissuunnitelman mukaisesti.	Toteutetaan toimenpiteet, joita varten on myönnetty talousarviovaroja.	Vähänkyröntien kevyen liikenteen reitin vaihe 1 valmistui 2024. Vikbyn ja Sulvan välisen kevyen liikenteen väylän tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Suunnitellut asfaltoinnit on toteutettu.	Valmis
	Parannetaan tieopasteita.	150 liikennemerkkiä/opastetta uusitaan.	Uusia liikennemerkkejä on asennettu suunnitellussa laajuudessa.	Valmis
	Parannetaan liikenneturvallisuutta.	Viidellä ongelma-alueella tehdään toimenpiteitä.	Kaikilla viidellä ongelma-alueella on tehty toimenpiteitä suunnitelman mukaan: 1. Keskustie 2. Teklantie 3. Aatamintie 4. Hultintie 5. Niittylähteentien risteyksen kiertoliittymä	Valmis
Kunnan urheilumajat päivitetään suunnitelman mukaisesti.	Sulvan urheilumaja Pulsen korjataan.	Urheilumaja kunnostetaan talousarvion sallimassa laajuudessa.	Urheilumaja Pulsen on kunnostettu.	Valmis

Toimielin:
Tilivelvollinen:
YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA
Tekninen johtaja Ben Antell

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Yhteistyötä kotouttamisen parissa kehitetään työvoiman tarjonnan ja koulutuksen saralla.	Siivoojien oppisopimuskoulutus tarkistetaan, jotta uusien maahanmuuttajien tarpeet voidaan tarvittaessa huomioida (kieli, kulttuuri).	Koulutusohjelmaa kehitetään.	Hakijoiden puutteen ja aikuiskoulutuksen järjestämiseen kohdistuneiden säästötoimenpiteiden takia siivoojien oppisopimus-koulutuksen aloittamiselle ei ollut edellytyksiä.	Ei toteudu
		Ensimmäinen uuden oppisopimuksen mukainen työhönotto toteutetaan.	Kaksi oppisopimusmallin mukaista työhönottoa toteutettiin vuoden alussa.	Valmis
Proaktiivinen yhteistyö sivistystoimen kanssa tulevien tila- ja erityistarpeiden sekä kiinteistöjen muutosten osalta.	Luodaan käytäntöjä todellisten ja ennakoitujen tilantarpeiden tarkastelemiseksi.	Kokouskäytäntö ja dokumentointi hyväksytään ja otetaan käyttöön.	Työ, joka on jatkuvaa, aloitettiin vuoden 2024 aikana ja jatkuu 2025.	Toteutuu suunnitellusti
Virkistysreittien kehittäminen.	Hevosniityn–Omenalaakson virkistysreitti toteutetaan.	Vaihe 3 valmistuu.	Vaihe 3, niin kutsuttu alppiruusu puisto valmistui virkistysreitillä varrelle.	Valmis
Suunnitellaan ja rakennetaan toimiva reitti Sepänkylään kahden tärkeän palvelupisteen, terveyskeskuksen ja Botniahallin välille.	Jalankulkijoille ja pyöräilijöille rakennetaan uusi väylä välille Vanha Karperöntie–Maskun huonekaluliike–Karperöntie.	Kunnallistekniikan suunnittelu valmistuu hyväksymistä varten. Väylän rakennusasiakirjat laaditaan.	Omat resurssit eivät riittäneet tämän reitin suunnittelun aloittamiseen, koska vuoden aikana oli tullut lisäksi muita suunnittelutehtäviä. Suunnittelu tehdään pääasiassa vuonna 2025.	Myöhässä
Kunta aloittaa osayleiskaavojen laatimisen kaavoitusohjelman kiireellisyysjärjestyksen perusteella.	Osayleiskaavoitus toteutetaan strategiset tavoitteet huomioiden ja etenee sitovien tavoitteiden mukaisesti.	Osayleiskaavoitus on toteutettu strategiset tavoitteet huomioiden ja edennyt sitovien tavoitteiden mukaisesti.	Iskmon–Jungsundin osayleiskaava on aloitettu kaavoitusohjelman mukaisesti. Helsingbyn–Tuovilan osayleiskaava on aloitettu aiemmin, ja työ etenee kaavoitusohjelman mukaisesti. Björkönen–Raippaluodon rantaosayleiskaava on aloitettu aiemmin, ja työ etenee kaavoitusohjelman mukaisesti Vistantien ympäristövaikutusten arviointimenettelyn valmistumista odottaessa.	Toteutuu suunnitellusti

Toimielin: YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja Ben Antell

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Kunta ostaa raakamaata asemakaavoitusta varten voimassa olevien osayleiskaavojen perusteella. Raakamaan hankinta perustuu kaavoitusohjelmasta ilmenevään asemakaavoituksen kiireellisyysjärjestykseen. Raakamaan / strategisesti tärkeän maa-alueen hankinta, joka ei ole kaavoitusohjelman mukaan etusijalla, arvioidaan tapauskohtaisesti tilanteen tullessa eteen.	Maanhankinta-neuvotteluja käydään strategiset tavoitteet huomioiden ja sitovien tavoitteiden mukaisesti.	Raakamaata on hankittu strategiset tavoitteet huomioiden ja sitovien tavoitteiden mukaisesti.	Raakamaata / strategisia maa-alueita on hankittu kaavoitusohjelmasta ilmenevän tärkeysjärjestyksen perusteella. Maanhankinnat, jotka eivät ole kaavoitusohjelman mukaan tärkeysjärjestyksessä ensimmäisinä, arvioidaan tapauskohtaisesti tilanteen tullessa eteen. Maa-alueita on ostettu Bölestä, Karperöstä, Sepänkylästä, Tuovilasta ja Tölbystä. Talousarvio on toteutunut. Karperön keskustassa sijaitsevia maa-alueita koskevat maanhankinta-neuvottelut eivät ole johtaneet riittävään maanomistukseen, jotta asemakaavoituksessa olisi voitu edetä kaavoitusohjelman mukaisesti.	Valmis
Pienen osan valtatie 8 tulevasta linjauksesta muodostavan Vikby-Martoinen-maantieyhteyden maa-alueen varmistetaan asemakaavan muutoksella.	Granholmsbacken I- ja Granholmsbacken II -asemakaavoihin tehdään muutoksia. Muutostyössä tarkastetaan mahdolliset parannustoimenpiteet, jotka koskevat toteutusta, tonttitehokkuutta ja liikennelähtöisyyttä.	Asemakaavan muutokset hyväksytään.	Kaavaehdotukset olivat nähtävillä syksyllä 2024. Saadun palautteen ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun perusteella on todettu, että lisäksi täytyy pitää kolme työkokousta vuoden 2025 alussa. Työkokousten jälkeen voidaan ratkaista, voidaanko hyväksymisvaihe aloittaa vai onko ensin tarpeen asettaa tarkistettavat kaavaehdotukset uudelleen nähtäville.	Myöhässä

Toimielin:
Tilivelvollinen:

YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA
Tekninen johtaja Ben Antell

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Uusien yritysalueiden kunnallistekniikan suunnittelu.	Koivulahden yritysalueen asemakaavan laajennus.	Asemakaava hyväksytään.	Koivulahden yritysalueen asemakaavan laajennuksen prioriteettia on laskettu, jotta kiireellisemmille asemakaavoille on enemmän aikaa. Alueella toimivilla yrityksillä ei ole myöskään ollut omia aikatauluja tai toiveita, joiden mukaan kaavoitustyön olisi täytynyt toteutua.	Myöhässä
	Asemakaavan muutos Kvevlandersin kaupallisten palvelujen alueella Koivulahdessa.	Asemakaavan muutos hyväksytään.	Asemakaavan muutos sai lainvoiman. Kunnallistekniikan suunnittelu valmistui, ja uuden Viivintien liittymän rakentaminen on alkanut. Suunnittelutehtävään lisättiin Herrgårdsbackantien suunnittelu.	Valmis
	Westenergyn toiveen mukainen asemakaavoitus vedyn ja vetyjohdannaisia tuottavaa laitosta varten.	Asemakaavan muutos hyväksytään.	Asemakaava sai lainvoiman.	Valmis
	Uusien yritystonttien asemakaavoitus Lintuvuoren ja Stormossenin eritasoliittymien pohjoispuolelle.	Asemakaavoitus aloitetaan.	Tavoitetta on muutettu, koska Vikby II -alueen asemakaavan muutos on asetettava etusijalle. Uusi alustava aikataulu on, että asemakaavoittaminen aloitetaan vuonna 2026.	Ei toteudu
	Lintuvuoren viimeinen osa, Verstaantien jatke, suunnitellaan.	Katu- ja kunnallistekninen suunnittelu valmistuu.	Asiantuntijapalveluihin varatut talousarviovarat eivät riittäneet suunnittelu-urakan hankintaan. Myöskään omat resurssit eivät olisi olleet riittävät suunnittelun ohjaamiseen.	Myöhässä
	Vikby 1- ja Koivulahden teollisuusalueiden laajennuksen suunnittelu aloitetaan.	Suunnittelu-toimeksiannon tarjouspyyntö laaditaan.	Toteutuu osittain suunnitellusti. Koivulahden teollisuusalueen asemakaavaa ei ole vielä voitu hyväksyä.	Myöhässä

Toimielin: YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja Ben Antell

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Kilpailutuksissa huomioidaan pienempien yritysten mahdollisuudet osallistua ja kilpailla.	Lumitöiden kilpailutuksissa hankintaperusteita harkitaan tarkkaan, jotta teiden kunnossapidon ja kiinteistönhoidon erityistarpeet voidaan täyttää. Tämä voi mahdollisesti johtaa kahteen erilliseen kilpailutukseen.	Lumitöiden kilpailutus vastaa kunnan tarpeisiin ja hankintaperusteet mahdollistavat useita työmahdollisuuksia yrittäjille.	Liikenneväylien lumitöiden hankinta sai lainvoiman, ja sopimukset urakoitsijoiden kanssa on tehty. Kiinteistötoimen hankinnasta jätettiin valitus markkinaoikeuteen, ja lumenauraus talvella 2025 hoidetaan väliaikaisilla sopimuksilla.	Myöhässä
Kalasatamien kehittäminen.	Selvitetään mahdollisuus aurinkopaneelien asentamiseksi kalankäsittelyhalleille.	Laaditaan hankesuunnitelma ja tukihakemuksia.	Hankesuunnitelmia laadittiin ja yhdelle kehittämishankkeelle myönnettiin tukea.	Valmis
		Haetaan luvat ja hankkeet toteutetaan, jos valtion tuki myönnetään.	Fjärdsjärin kalankäsittelyhallin aurinkopaneelit on asennettu ja otettu käyttöön. Hankkeelle myönnettiin valtionavustusta.	Valmis
Kuva Mustasaaren kunnasta sitoutuneena ja kannustavana työnantajan vahvistuu.	Siivous- ja ruokapalvelujen oppisopimuskoulutusta markkinoidaan ja koulutuksen aloittamisen toivotaan houkuttelevan lisää hakijoita alalle ja kannustavan alalla jo ennestään työskenteleviä kehittämään osaamistaan.	Oppisopimuskoulutus aloitettu vähintään viidelle henkilölle siivous- ja ruokapalvelujen tehtäväalueella.	Oppilaitos, jonka oli tarkoitus järjestää oppisopimuskoulutus, ilmoitti keväällä, että opetusministeriön ja opetushallituksen ilmoittamat leikkausvaatimukset tarkoittavat, että oppilaitoksella ei ole varoja aikuiskoulutukseen.	Ei toteudu
Sairausajan sijaisten osuus siivous- ja ruokapalveluissa vähenee.	Palkataan kiertävä ruokapalvelutyöntekijä ja selvitetään mahdollisuus palkata yhteinen sijaisten koordinaattori kuormituksen vähentämiseksi muilta työntekijöiltä sairauspoissaolojen aikana ja osittain esihenkilöiltä koordinoinnin osalta.	Sijaisten koordinaattorin tarve selvitetään tarkemmin.	Ruokapalveluihin on palkattu kiertäviä työntekijöitä.	Valmis
			Tehtävien uudelleenjärjestelyjen jälkeen ja kiertävien työntekijöiden avun myötä tehtiin arvio, että sijaisten koordinaattorin tarve ei ole ajankohtainen.	Ei toteudu

Toimielin:
Tilivelvollinen:

YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA
Tekninen johtaja Ben Antell

YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	6 210 711	6 500 736	6 481 606	99,7 %	104,4 %
Maksutuotot	211 912	275 700	258 304	93,7 %	121,9 %
Tuet ja avustukset	72 189	31 200	88 861	284,8 %	123,1 %
Muut toimintatuotot	13 538 809	14 378 766	14 322 245	99,6 %	105,8 %
Toimintatuotot yhteensä:	20 033 622	21 186 402	21 151 017	99,8 %	105,6 %
Valmistus omaan käyttöön	407 162	314 300	373 597	118,9 %	91,8 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-7 169 989	-7 958 295	-7 651 540	96,1 %	106,7 %
Palvelujen ostot	-4 888 916	-4 624 301	-5 072 948	109,7 %	103,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 079 674	-5 505 970	-5 152 367	93,6 %	101,4 %
Avustukset	-39 157	-31 000	-29 604	95,5 %	75,6 %
Muut toimintakulut	-1 122 140	-1 318 220	-1 396 957	106,0 %	124,5 %
Toimintakulut yhteensä	-18 299 875	-19 437 786	-19 303 417	99,3 %	105,5 %
TOIMINTAKATE	2 140 909	2 062 916	2 221 197	107,7 %	103,8 %
<i>Poistot</i>	-7 348 755		-7 416 720		

Toimielin: RAKENNUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen: Johtava rakennustarkastaja Michael Ek

Rakennusvalvonta edistää aktiivisesti viihtyisiä asuinympäristöjä ja laadukasta rakennuskantaa, mikä antaa rakentajille lisäarvoa.

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Status
Rakennusvalvonta edistää aktiivisesti viihtyisiä asuinympäristöjä ja laadukasta rakennuskantaa, mikä antaa rakentajille lisäarvoa.	Palvelutaso pidetään hyvänä ja viestintää ja neuvontaa kehitetään antamaan kuntalaisille ja asiakkaille laadukkaita palveluja nopeasti.	Lisääntynyt digitalisointi ja nopea digitaalinen viestintä, tarvittaessa työmaakäyntejä.	Asetettu tavoite on toteutunut.	Valmis
Rakennusjärjestyksen päivittäminen aloitetaan uuden, 1.1.2025 voimaan tulevan lainsäädännön perusteella.	Työstäminen aloitetaan, ja tavoitteena on, että uusi rakennusjärjestys valmistuu vuonna 2026.	Uusi rakennusjärjestys hyväksytään kunnanvaltuustossa syksyllä 2026.	Rakentamislaki myöhästyi paljon ja valmistui joulukuussa 2024. Työ uuden rakennusjärjestyksen laatimiseksi pääsee nyt käyntiin, ja rakennusjärjestys tehdään valmiiksi siirtymäajan vaatimusten mukaan.	Myöhässä
Hyvä ja kestävä talous, joka mahdollistaa sujuvan ja nopean palvelun. Rakennusvalvonnan uusi taksa laaditaan.	Laaditaan uuden, 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain perusteella.	Rakennusvalvonnan taksa on käyttöönottovalmis 1.1.2025.	Rakennusvalvonnan vuoden 2024 talous ja tilinpäätös näyttävät hyviltä: tulopuolella on ylijäämää ja menot ovat hyvin tasapainossa.	Valmis
Kiinteistövero-hanketta jatketaan yhteistyössä konsulttien kanssa. Käydään läpi tietyt alueet.	Rakennus- ja verorekistereitä tarkistetaan ja täydennetään kunnan omana toimintana.	Hanketyöntekijä jatkaa rakennusrekisterin tarkistamista.	Rakennusvalvonta on saavuttanut kiinteistöverojen läpikäynnille asetetut tavoitteet. Vuoden 2024 aikana on oman henkilöstön voimin käyty läpi osia arkistosta, tehty loppukatselmuksia sekä tehty päivityksiä Digi- ja väestötietovirastoon. Tällä tavoin on säästetty konsulttikustannuksissa ja hyödynnetty omaa henkilöstöä hyvin. Tällä työtavalla hanke on edennyt hyvin ja ollut tehokas.	Valmis
Ryhti-uudistuksen valmistelu tehdään uuden lainsäädännön mukaisesti ja asetettujen vaatimusten perusteella.	Ohjelmistoja käydään läpi ja vaihdetaan tarvittaessa GISpohjaiseen versioon.	Ryhti-uudistuksen valmisteluja tehdään niin, että Mustasaari voi ottaa käyttöön valtion rekistereihin lakisääteisessä ajassa.	Valtakunnallinen Ryhti-hanke on viivästynyt rakentamislain viivästymisen vuoksi, mutta Mustasaari ottaa Ryhti-järjestelmän käyttöön rakentamislaisissa mainitun siirtymäajan aikana ja lähettää portaalia varten vaadittavan aineiston. Asiaan liittyviin koulutuksiin ja webinaareihin on osallistuttu aktiivisesti.	Toteutuu suunnitellusti
Palveluja kehitetään ja digitalisointia jatketaan. Kaikki lupapäätökset ja pöytäkirjat tehdään sähköisesti.	Kaikki luvat viedään Lupapisteeseen, myös hakemukset, jotka vielä tulevat paperisina. Kaikki päätökset tehdään sähköisesti.	Toimenpide valmistellaan ja otetaan käyttöön 1.1.2025 uuden lainsäädännön mukaisesti.	Digitalisointi etenee aikataulun mukaisesti. Kunnan ja Lupapisteen järjestelmissä siirrytään täysin paperittomaan lupamenettelyyn ja sähköiseen arkistointiin. Valmistelut on tehty päätösten lähettämiseksi asiakkaille digitaalisesti ja uuden rakentamislain mukainen sähköinen nähtäville asettaminen on valmisteltu.	Valmis

Toimielin:
Tilivelvollinen:

RAKENNUSLAUTAKUNTA
Johtava rakennustarkastaja Michael Ek

RAKENNUSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	0	300	0	0,0 %	0,0 %
Maksutuotot	257 685	363 260	496 079	136,6 %	192,5 %
Tuet ja avustukset	914	0	1 297	0,0 %	142,0 %
Muut toimintatuotot	9 220	6 000	9 010	150,2 %	97,7 %
Toimintatuotot yhteensä:	267 819	369 560	506 387	137,0 %	189,1 %
Valmistus omaan käyttöön	5 904	0	11 530	0,0 %	195,3 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-397 109	-397 452	-345 858	87,0 %	87,1 %
Palvelujen ostot	-92 036	-163 220	-76 968	47,2 %	83,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 761	-15 600	-8 816	56,5 %	153,0 %
Avustukset				0,0 %	0,0 %
Muut toimintakulut	-14 690	-15 140	-13 870	91,6 %	94,4 %
Toimintakulut yhteensä	-509 597	-591 412	-445 511	75,3 %	87,4 %
TOIMINTAKATE	-235 874	-221 852	72 405	-32,6 %	-30,7 %

Poistot

Toimielin: **LÄNSIRANNIKON VALVONTALAUTAKUNTA**
Tilivelvollinen: **Ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö**
Tommy Stenlund

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Ympäristöyksikkö hyödyntää työntekijöiden osaamista ja kannustaa tekemään aloitteita toiminnan ja työympäristön kehittämiseksi. Tavoitteena on jatkuva kehittäminen.	Tiimikokouksia, avoin työilmapiiri, ratkaisukeskeinen työtap. Poikkeamien ja parannusehdotusten käsittely on jatkuvaa. Toteutetaan riskienarvioinnin 2023 mukaiset toimenpide-ehdotukset.	Tiimikokouksia pidetään säännöllisesti. Riskienarvioinnin mukaisesti toteutetut toimenpiteet.	Tiimikokouksia pidettiin säännöllisesti kaikilla tehtäväalueilla: terveydensuojelu, elintarvikkeet ja ympäristönsuojelu. Eläinlääkintähuollossa kokouksia pidetään Teamsissa säännöllisesti kerran kuukaudessa ja henkilöstökokouksia pidetään paikan päällä muutaman kerran vuodessa.	Valmis
Kunnan ympäristönsuojelu-viranomainen valvoo ympäristönsuojelun yleistä etua paikallisella tasolla ja on kunnan lupa- ja valvontaviranomainen. Tehtäväalueesta säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa. Lakisääteisiä ympäristönsuojelutehtäviä annetaan lisäksi muun muassa ympäristönsuojelulaissa, jätelaissa, maa-aineslaissa, vesilaissa, vesihuoltolaissa, maastoliikennelaissa, vesiliikennelaissa, luonnonsuojelulaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja ulkoilulaissa.	Ympäristön-suojelulla on lainsäädännön vaatimusten mukainen valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma. Ympäristön-suojelun toiminnan toteutumisesta annetaan vuosittain selvitys. Ympäristönsuojelutyössä priorisoidaan lupakäsittelyä, lausuntoja, ilmoituksia ja muita kiireellisiä asioita. Valvontaohjelman mukaiset määräaikais-tarkastukset ovat riskiperusteisia.	Valvonta-suunnitelma ja valvontaohjelma käsitellään ympäristö-jaostossa. Ympäristönsuojelutyön toteutumisesta annetaan valvontalautakunnalle selvitys samalla kun ympäristöterveydenhuollosta ja eläinlääkintähuollosta annetaan selvitykset.	Valvontasuunnitelmaa ja valvontaohjelmaa on noudatettu. Valvontaohjelman suunniteltujen tarkastusten tavoitteet on saavutettu. Selvitysten, ilmoitusten ja lausuntojen lukumäärät vaikuttavat suoraan tehtyjen tarkastusten lukumäärään.	Valmis
Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluu ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä sekä ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittoja. Yksilön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavia, ympäristöterveydenhuollon piiriin kuuluvia tekijöitä ovat muun muassa puhtaan juomaveden saatavuus, puhdas ja ravitseva ravinto sekä puhdas ulko- ja sisäilma.	Valvonta-suunnitelmien laatiminen tai päivittäminen ohjeiden mukaisesti. Selvitys suunnitelmien toteutumisesta vuosittain. Valvonta-suunnitelmat pyritään toteuttamaan. Valvonta on riskiperusteista, ja kiireellisiä asioita priorisoidaan.	Valvonta-suunnitelmat käsitellään valvontalautakunnan kokouksissa ja suunnitelmien toteutumisesta annetaan vuosittain selvitys.	Tarkastussuunnitelmaa on noudatettu. Suunnittelemattomien tarkastusten, lausuntojen, selvitysten, valitusten ja takaisin vedettyjen asioiden lukumäärät vaikuttavat suoraan tehtyjen suunniteltujen tarkastusten lukumäärään.	Valmis
Terveydensuojelulla ja elintarvikevalvonnalla on valvontasuunnitelmat laadukkaan valvontatyön turvaamiseksi yhteistoiminta-alueella.				

Toimielin:
Tilivelvollinen:

LÄNSIRANNIKON VALVONTALAUTAKUNTA
Ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö
Tommy Stenlund

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Ympäristöyksikkö ottaa aktiivisesti käyttöön uusia ohjelmia, joita tarjotaan.	Ympäristöyksikkö kannustaa toiminnanharjoittajia tekemään ilmoitukset ja hakemukset käyttöön otettujen uusien digitaalisten järjestelmien kautta.	Hakemukset ja ilmoitukset digitaalisten järjestelmien kautta.	Asiakkaat käyttävät entistä laajemmin sähköisiä ilmoitus- ja lupapalveluja.	Valmis
Ympäristöyksikkö pyrkii siihen, että palveluja ja valvontaa kehitetään laadukkaammaksi ja järjestelmällisemmäksi sekä siihen, että yksikön työ on yhtenäistä ja tasapuolista.	Osallistutaan aktiivisesti tehtäväalueiden osaamista ja valmiutta ylläpitäviin harjoituksiin, koulutuksiin ja työkokouksiin. Työtä toiminnan parantamiseksi tehdään vakiintuneiden Lean- ja Laatunet-järjestelmien kautta. Ympäristö-terveydenhuolto osallistuu Laatunetin järjestämiin interkalibrointeihin.	Osaamista ja valmiutta ylläpitävät koulutukset ja työkokoukset. Lean- ja Laatunet-työ. Interkalibroinnit.	Henkilöstö on vuoden mittaan osallistunut koulutuksiin, työkokouksiin ja infokokouksiin sekä valtakunnallisiin interkalibrointeihin ja harjoituksiin.	Valmis

LÄNSIRANNIKON VALVONTALAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	1 835 666	1 883 199	1 844 909	98,0 %	100,5 %
Maksutuotot	292 307	346 700	331 317	95,6 %	113,3 %
Tuet ja avustukset	6 646	0	5 065	0,0 %	76,2 %
Muut toimintatuotot	8 434	21 500	7 122	33,1 %	84,4 %
Toimintatuotot yhteensä:	2 143 054	2 251 399	2 188 413	97,2 %	102,1 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-1 861 221	-1 952 804	-1 915 525	98,1 %	102,9 %
Palvelujen ostot	-210 961	-223 580	-198 370	88,7 %	94,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-67 856	-67 915	-66 800	98,4 %	98,4 %
Avustukset	-1 925	-4 500	-5 253	116,7 %	272,8 %
Muut toimintakulut	-1 091	-2 600	-2 464	94,8 %	225,9 %
Toimintakulut yhteensä	-2 143 054	-2 251 399	-2 188 413	97,2 %	102,1 %
TOIMINTAKATE	0	0	0		

Poistot

0

0

Toimielin: KUNNANHALLITUS
Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg
Tehtäväalue: Muut kuntayhtymät ja yhteistoiminta-alueet
Talousarviovastaava: Talousjohtaja Henrik Sandback

MUUT KUNTAYHTYMÄT JA YHTEISTOIMINTA-ALUEET	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Muut toimintatuotot	35 522	0	130 148	0,0 %	366,4 %
Toimintatuotot yhteensä:	35 522	0	130 148	0,0 %	366,4 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-6 000	0	6 000	0,0 %	-100,0 %
Palvelujen ostot	-2 038 479	-2 025 706	-2 070 658	102,2 %	101,6 %
Muut toimintakulut	-43 826	-46 330	-46 330	100,0 %	105,7 %
Toimintakulut yhteensä	-2 088 305	-2 072 036	-2 110 988	101,9 %	101,1 %
TOIMINTAKATE	-2 052 783	-2 072 036	-1 980 840	95,6 %	96,5 %

Poistot -100 251 -115 385

Tehtäväalue käsittää seuraavat organisaatiot

MUUT KUNTAYHTYMÄT JA YHTEISTOIMINTA-ALUEET	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	% talous-arviosta 2024	% tilin-päätöksestä 2023
Pohjanmaan työllisyysalue	0	0	12 206	0,0	0,0
Vaasanseudun Areenat	-518 456	-562 000	-534 694	95,1	103,1
Länsirannikon valvontalautakunta	-728 491	-777 920	-735 667	94,6	101,0
Pohjanmaan liitto	-361 640	-373 112	-371 760	99,6	102,8
SÖFUK	-307 456	-213 964	-213 964	100,0	69,6
Vöyrin maaseutulautakunta	-132 940	-141 190	-133 110	94,3	100,1
Pedersören lomituspalvelu	-3 800	-3 850	-3 850	100,0	101,3
YHTEENSÄ:	-2 052 783	-2 072 036	-1 980 840	95,6	96,5

Toimielin: KUNNANHALLITUS
Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg
Tehtäväalue: Kiinteistötulot
Talousarviovastaava: Hallintojohtaja Marcus Beijar

KIINTEISTÖTULOT	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	130 367	54 500	131 942	242,1 %	101,2 %
Maksutuotot	0	0	18 634	0,0 %	0,0 %
Muut toimintatuotot	757 821	1 300 000	1 156 383	89,0 %	152,6 %
Toimintatuotot yhteensä:	888 188	1 354 500	1 306 959	96,5 %	147,1 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-9 497	-11 236	0	0,0 %	0,0 %
Palvelujen ostot	-139 288	-43 264	-106 866	247,0 %	76,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 157	0	-3 613	0,0 %	70,1 %
Muut toimintakulut	-353	0	-1 428	0,0 %	404,1 %
Toimintakulut yhteensä	-154 295	-54 500	-111 907	205,3 %	72,5 %
TOIMINTAKATE	733 893	1 300 000	1 195 051	91,9 %	162,8 %

Tuottojen jakautuminen	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
Maankäyttömaksu					
Maanvuokrat	612 175	500 000	771 630	154,3	126,0
Myyntivoitot	140 703	800 000	336 985	42,1	239,5
Metsänmyynti	130 290	54 500	133 073	244,2	102,1
Maankäyttösopimukset	0	0	18 634	0,0	0,0
Muut tulot	5 020		46 638	0,0	929,0
YHTEENSÄ:	888 188	1 354 500	1 306 959	96,5	147,1

Toimielin: KUNNANHALLITUS
Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja Rurik Ahlberg
Tehtäväalue: Tasausmaksu Kevalle
Talousarviovastaava: Talousjohtaja Henrik Sandback

TASAUSMAKSU KEVALLE	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
Henkilöstökulut	-1 108 286	-1 100 000	-1 082 046	98,4 %	97,6 %
Toimintakulut yhteensä	-1 108 286	-1 100 000	-1 082 046	98,4 %	97,6 %
TOIMINTAKATE	-1 108 286	-1 100 000	-1 082 046	98,4 %	97,6 %

MUSTASAAREN KUNTA	Tilinpäätös	Talousarvio muutoksineen	Tilinpäätös	% talous- arviosta 2024	% tilin- päätöksestä 2023
Toimintakate	2023	2024	2024		
Keskusvaalilautakunta/Vaalit	-10 010	-40 527	-15 995	39,5 %	159,8 %
Tarkastuslautakunta/Tilintarkastus	-36 666	-40 000	-38 036	95,1 %	103,7 %
Kunnanhallitus	-5 361 936	-5 720 407	-5 486 977	95,9 %	102,3 %
Konsernihallinto	-4 444 199	-4 734 416	-4 598 523	97,1 %	103,5 %
Kuntakehitys	-917 736	-985 991	-888 455	90,1 %	96,8 %
Sivistysvaliokunta	-48 615 838	-50 714 021	-50 435 829	99,5 %	103,7 %
Hallinto	-547 838	-525 737	-521 379	99,2 %	95,2 %
Perusopetus	-28 079 366	-29 204 377	-29 206 952	100,0 %	104,0 %
Korsholms gymnasium	-2 057 837	-2 234 052	-2 072 517	92,8 %	100,7 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-17 930 796	-18 749 856	-18 634 981	99,4 %	103,9 %
Hyvinvointivaliokunta	-4 701 632	-5 614 253	-5 361 984	95,5 %	114,0 %
Hyvinvointia edistävä toiminta	-880 762	-1 110 372	-883 259	79,5 %	100,3 %
Vapaa-aika- ja kulttuuritoiminta	-1 381 469	-2 013 870	-1 996 015	99,1 %	144,5 %
Mustasaaren aikuisopisto	-952 619	-948 213	-962 302	101,5 %	101,0 %
Kirjastotoiminta	-1 034 395	-1 048 595	-1 073 674	102,4 %	103,8 %
Mustasaaren musiikkiopisto	-452 387	-493 204	-446 734	90,6 %	98,8 %
Yhdyskuntarakentamisen valiokunta	2 140 909	2 080 516	2 221 197	106,8 %	103,8 %
Hallinto	-393 814	-570 942	-428 239	75,0 %	108,7 %
Tekniset palvelut	-1 727 570	-2 034 602	-1 689 501	83,0 %	97,8 %
Liikenneväylät	-1 004 400	-1 093 405	-927 864	84,9 %	92,4 %
Kiinteistöosasto	6 291 122	6 688 456	6 319 604	94,5 %	100,5 %
Siivous- ja ruokapalvelut	-128 961	76 442	10 235	13,4 %	-7,9 %
Kaavoitus	-895 468	-985 433	-1 063 038	107,9 %	118,7 %
Rakennuslautakunta/Rakennusvalvonta	-235 874	-221 852	72 405	-32,6 %	-30,7 %
Länsirannikon valvontalautakunta	0	0	0	0,0 %	
Ympäristöterveydenhuolto	0	0	0		
Ympäristönsuojelu	0	0	0	0,0 %	
Kh/Pohjanmaan hyvinvointialue	-7 363	0	0		0,0 %
Kh/Muut kuntayhtymät ja yhteistoiminta-alueet	-2 052 783	-2 072 036	-1 980 840	95,6 %	96,5 %
Kh/Kiinteistötulot (tuotto)	733 893	1 300 000	1 195 051	91,9 %	162,8 %
Kh/Tasausmaksu Kevalle	-1 108 286	-1 100 000	-1 082 046	98,4 %	97,6 %
YRV/Vesihuoltolaitos (tuotto)	1 689 197	1 800 000	1 604 718	89,2 %	95,0 %
TOIMINTAKATE	-57 566 389	-60 342 581	-59 308 335	98,3 %	103,0 %

INVESTOINTITALOUSARVIO	Talousarvio	Talousarvio muutoksineen	Toteutettu, euroa	Toteutettu, %	Kommentti
	2024	2024	2024	2024	

KUNNANHALLITUS

KIINTEÄ OMAISUUS, sitovuustaso BRUTTO					
Menot	-600 000	-600 000	-633 847	105,6 %	
Tulot	800 000	400 000	375 014	93,8 %	
NETTO	200 000	-200 000	-258 833	129,4 %	yli talousarvion
IRTAIN OMAISUUS					
Menot			-677 149		
Tulot			32 262		
NETTO	-530 000	-630 000	-644 887	102,4 %	yli talousarvion
ARVOPAPERIT					
Menot			-585		
Tulot			101 000		
NETTO	-10 000	90 000	100 415	111,6 %	
UIMAHALLI SEPÄNKYLÄSSÄ					
NETTO	0	-200 000	-200 000	100,0 %	
BOTNIAHALLI					
NETTO	-250 000	-250 000	-96 000	38,4 %	
VARATTU TOTEUTTAMATTOMIIN HANKKEISIIN					
NETTO	-50 000	0			

SIVISTYSVALIOKUNTA

IRTAIN OMAISUUS					
NETTO	-200 000	-200 000	-180 696	90,3 %	

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

LIIKUNTA-ALUEIDEN KEHITTÄMISMÄÄRÄRAHA					
NETTO	-65 000	-65 000	-74 140	114,1 %	yli talousarvion
IRTAIN OMAISUUS					
NETTO	-65 000	-65 000	-46 672	71,8 %	

INVESTOINTITALOUSARVIO	Talousarvio	Talousarvio muutoksineen	Toteutettu, euroa	Toteutettu, %	Kommentti
	2024	2024	2024	2024	

YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA

IRTAIN OMAISUUS					
NETTO	-290 000	-290 000	-265 071	91,4 %	
KIINTEISTÖOSASTO					
IRTAIN OMAISUUS JA PIENET INVESTOINNIT					
NETTO	-970 000	-1 045 000	-1 108 419	106,1 %	yli talousarvion
TALONRAKENNUS					
MUSTASAAREN SIVISTYSKAMPUS					
NETTO	-12 000 000	-13 200 000	-13 239 762	100,3 %	yli talousarvion
MUU TALONRAKENNUS					
NETTO	-70 000	-110 000	-106 656	97,0 %	
KORSHOLMS GYMNASIUM					
NETTO	-700 000	-850 000	-844 935	99,4 %	

INVESTOINTITALOUSARVIO		Talousarvio	Talousarvio muutoksineen	Toteutettu, euroa	Toteutettu, %	Kommentti
		2024	2024	2024	2024	
JULKINEN OMAISUUS						
LIIKENNEVÄYLÄT JA PUISTOALUEET						
VÄHÄKYRÖNTIEN KEVYEN LIIKENTEE VÄYLÄ						
NETTO		-60 000	-90 000	-73 603	81,8 %	
GRANHOLMSBACKEN						
Menot				-1 394 816		
Tulot				112 960		
NETTO		-300 000	-1 227 000	-1 281 856	104,5 %	yli talousarvion
WAHLROOSKA						
NETTO		-90 000	-120 000	-120 949	100,8 %	yli talousarvion
TIEVALAISTUS						
NETTO		-275 000	-286 000	-284 865	99,6 %	
KOTIMETSÄ 2						
NETTO		-140 000	0			
KVEVLANDERS						
NETTO		0	-120 000	-108 289	90,2 %	
SULVAN TEKONURMIKENTTÄ						
NETTO		0	0	91 000		
MUUT RAKENNUSINVESTOINNIT, LIIKENNEVÄYLÄT JA PUISTOALUEET						
Menot				-1 397 586,00		
Tulot				177 546,00		
NETTO		-1 490 000	-1 285 000	-1 220 040,00	94,9 %	
VESIHUOLTOLAITOS						
IRTAIN OMAISUUS						
NETTO		-11 000	-11 000	-10 322	93,8 %	
VIEMÄRIVERKKO KAAVA-ALUEIDEN ULKOPUOLELLA, sitovuustaso BRUTTO						
Menot		0	-8 000	-34 764	434,5 %	
Tulot (Liittymismaksut)		30 000	23 000	28 280	123,0 %	
NETTO		30 000	15 000	-6 484	-43,2 %	yli talousarvion
PÄTTIN PUHDISTAMO						
NETTO		-55 000	-55 000	-55 085	100,2 %	yli talousarvion
Mustasaaren kunta omistaa 7,5 % Pättin puhdistamosta.						
MUUT RAKENNUSINVESTOINNIT, VESIHUOLTOLAITOS						
Menot		-1 005 000	-921 000	-893 855	97,1 %	
Tulot (Liittymismaksut)		370 000	230 000	237 220	103,1 %	
NETTO		-635 000	-691 000	-656 635	95,0 %	
INVESTOINTITALOUSARVIO YHTEENSÄ						
Menot		-19 226 000	-21 538 000	-21 848 065	101,4 %	
Tulot		1 200 000	653 000	1 155 282	176,9 %	
NETTO		-18 026 000	-20 885 000	-20 692 783	99,1 %	

Selvitys useamman vuoden aikana toteutettavista investointihankkeista

Käynnissä olevat ja loppuunsaatetut hankkeet 31.12.2024	Valtuuston hyväksymät hankekustannukset	Toteutettu 31.12.2024	Poikkeama hankekustannuksesta	Tarkennukset
euroa	euroa	euroa	%	
TALONRAKENNUS				
MUSTASAAREN SIVISTYSKAMPUS, VAIHE 1 (D-osa)				
NETTO, sitovuustaso:	-16 700 000	-14 688 874	2 011 126	12,0
Otetu käyttöön maaliskuussa 2025.				
MUSTASAAREN SIVISTYSKAMPUS, VAIHE 2 (E-osat)				
NETTO, sitovuustaso:	-17 700 000	-6 118 269	11 581 731	65,4
Tämä koskee E1-osaa (14,5 M) ja E2-osaa (3,2 M). E2-osan aloitus kesäkuussa 2025, jatkuu kesäkuuhun 2026 saakka.				
MUSTASAAREN SIVISTYSKAMPUS, VAIHE 3 (KESKUSKOULUN KORJAUS)				
NETTO, sitovuustaso:	-1 950 000	-17 074	1 932 926	99,1
Summa muodostuu selvityksistä ja suunnitelmista. Hanke on budjetoitu vuosille 2027–2028.				
KORSHOLMS GYMNASIUM, LAAJENNUS				
NETTO, sitovuustaso:	-1 400 000	-1 378 717	21 283	1,5
Laajennus otettu käyttöön 1.8.2024.				
BÖLEN PÄIVÄKOTI, LÄMMITYSJÄRJESTELMÄN PÄIVITYS				
NETTO, sitovuustaso:	-130 000	-124 628	5 372	4,1
Hanke päättynyt 1.10.2024.				
BJÖRKÖBYN PALOASEMA, LÄMMITYSJÄRJESTELMÄN PÄIVITYS				
NETTO, sitovuustaso:	-46 020	-88 717	-42 697	-92,8
Hanke päättynyt 1.7.2024. Palosuojelurahaston avustus (40 %) tulee vuonna 2025.				
SEPÄNKYLÄN PALOASEMA, LÄMMITYSJÄRJESTELMÄN PÄIVITYS				
NETTO, sitovuustaso:	-116 520	-230 316	-113 796	-97,7
Hanke päättynyt 1.10.2024. Palosuojelurahaston avustus (40 %) tulee vuonna 2025.				
KOIVULAHDEN PALOASEMA, LÄMMITYSJÄRJESTELMÄN PÄIVITYS				
NETTO, sitovuustaso:	-127 320	-35 568	91 752	72,1
Hanke valmistuu 2025. Palosuojelurahaston avustus (40 %) tulee vuonna 2025.				
VALLGRUND SKOLA, TILAELEMENTTIRAKENNUS				
NETTO, sitovuustaso:	-45 000	-49 872	-4 872	-10,8
Otetu käyttöön tammikuussa 2025.				
ETELÄMETSÄ				
NETTO, sitovuustaso:	-2 250 000	-1 203 641	1 046 359	46,5
Jatkosuunnittelu ja rakentaminen on toteutettava 2025–2028 taloussuunnitelman mukaan. Hyväksytyt hankekustannukset sisältävät kaikki Etelämetseen varten myönnettyt määrärahat.				

Korsholms kommun *Mustasaaren kunta*

Resultaträkning *Tuloslaskelma*

Resultaträkning <i>Tuloslaskelma</i>	Bokslut <i>Tilinpäätös</i> 2023	Budget <i>Talousarvio</i> 2024	Bokslut <i>Tilinpäätös</i> 2024	% av BU % <i>TA:sta</i> 2024	% av BS % <i>TP:stä</i> 2023
Verksamhetens intäkter <i>Toimintatuotot</i>					
Försäljningsintäkter <i>Myyntituotot</i>	14 384 720	14 427 198	14 497 640	100,5 %	100,8 %
Avgiftsintäkter <i>Maksutuotot</i>	2 160 853	2 480 310	2 695 073	108,7 %	124,7 %
Understöd och bidrag <i>Tuet ja avustukset</i>	1 812 476	1 395 409	1 714 069	122,8 %	94,6 %
Övriga verksamhetsintäkter <i>Muut toimintatuotot</i>	15 165 910	16 459 480	16 500 589	100,2 %	108,8 %
Verksamhetens intäkter sammanlagt					
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	33 523 959	34 762 396	35 407 371	101,9 %	105,6 %
Tillverkning för eget bruk <i>Valmistus omaan käyttöön</i>	484 895	462 237	452 327	97,9 %	93,3 %
Verksamhetens kostnader <i>Toimintakulut</i>					
Personalkostnader <i>Henkilöstökulut</i>	-50 308 971	-52 960 909	-51 995 467	98,2 %	103,4 %
Köp av tjänster <i>Palvelujen ostot</i>	-21 901 659	-21 672 396	-22 763 677	105,0 %	103,9 %
Material, förnödenheter och varor <i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-7 553 935	-8 068 600	-7 556 868	93,7 %	100,0 %
Understöd <i>Avustukset</i>	-2 237 152	-2 272 500	-2 118 487	93,2 %	94,7 %
Övriga verksamhetskostnader <i>Muut toimintakulut</i>	-9 573 526	-10 592 810	-10 733 533	101,3 %	112,1 %
Verksamhetens kostnader sammanlagt					
<i>Toimintakulut yhteensä</i>	-91 575 243	-95 567 214	-95 168 033	99,6 %	103,9 %
VERKSAMHETSBIDRAG <i>TOIMINTAKATE</i>	-57 566 389	-60 342 581	-59 308 335	98,3 %	103,0 %
Skatteinkomster <i>Verotulot</i>	48 549 359	48 000 000	48 104 303	100,2 %	99,1 %
Statsandelar <i>Valtionosuudet</i>	24 687 812	21 100 000	21 196 212	100,5 %	85,9 %
Skattefinansiering sammanlagt <i>Verorahoitus yhteensä</i>	73 237 171	69 100 000	69 300 515	100,3 %	94,6 %
Finansiella intäkter <i>Rahoitustuotot</i>	164 937	264 000	356 318	135,0 %	216,0 %
Finansiella kostnader <i>Rahoituskulut</i>	-1 330 113	-2 104 000	-2 338 647	111,2 %	175,8 %
Finansiella intäkter och kostnader sammanlagt					
<i>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</i>	-1 165 176	-1 840 000	-1 982 329	107,7 %	170,1 %
ÅRSBIDRAG <i>VUOSIKATE</i>	14 505 606	6 917 419	8 009 851	115,8 %	55,2 %
Avskrivningar <i>Poistot</i>	-9 570 355	-9 700 000	-9 741 183	100,4 %	101,8 %
Förändring av reserver <i>Varausten muutos</i>	-1 500 000				
RESULTAT <i>TULOS</i>	3 435 251	-2 782 581	-1 731 332	62,2 %	-50,4 %

RAHOITUSLASKELMA

Mustasaaren kunta

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio muutoksineen 2024	Tilinpäätös 2024
Vuosikate	14 505 606	6 917 419	8 009 851
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-140 703	-350 000	-336 985
Toiminnan rahavirta	14 364 903	6 567 419	7 672 867
Investointimenot	-19 411 531	-21 670 000	-21 848 065
Rahoitusosuudet investointimenoihin	652 297	0	460 508
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	153 668	400 000	476 014
Investointien rahavirta	-18 605 567	-21 270 000	-20 911 543
Toiminnan ja investointien rahavirta (A)	-4 240 664	-14 702 581	-13 238 677
Antolainasaamisten lisäykset	-2 970 000	-2 100 000	-2 100 000
Antolainasaamisten vähennykset	128 536	236 000	236 000
Antolainauksen muutokset	-2 841 464	-1 864 000	-1 864 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 000 000	29 000 000	29 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 099 998	-16 200 000	-16 171 426
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 460 000	3 600 000	3 540 000
Lainakannan muutokset (netto), sitovuustaso	7 360 002	16 400 000	16 368 574
Oman pääoman muutokset	-117 855		
Liittymismaksut	289 627	385 000	218 760
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 526 132	100 000	-1 104 976
Rahoituksen rahavirta (B)	164 178	15 021 000	13 618 358
Rahavarojen muutos (A + B)	-4 076 486	318 419	379 682
Velkataakka kunakin vuonna 31.12. (1 000 euroa)	95 431 434	111 831 434	111 800 008
Velkataakka asukasta kohti kunakin vuonna 31.12.	4 829	5 655	5 662
	lopullinen	ennuste	alustava
asukasluku:	19 763	19 775	19 744

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Mustasaaren kunta Tuloslaskelma Ulkoiset tilitapahtumat	Tilinpäätös 2024	Tilinpäätös 2023	Muutos 2023 – 2024 %	Muutos 2023 – 2024 euroa
Myyntituotot	7 278 479	7 531 956	-3,4	-253 477
Maksutuotot	2 681 521	2 159 422	24,2	522 099
Tuet ja avustukset	1 714 069	1 812 476	-5,4	-98 407
Muut toimintatuotot	7 205 287	6 486 468	11,1	718 819
Toimintatuotot yhteensä	18 879 356	17 990 322	4,9	889 034
Valmistus omaan käyttöön	452 327	484 895	-6,7	-32 568,45
Henkilöstökulut yhteensä, joista	-51 995 467	-50 308 971	3,4	-1 686 495,08
Palkat ja palkkiot	-42 638 210	-41 130 656	4,9	-1 507 554,45
Eläkekulut	-8 232 319	-8 023 381	2,6	-208 938,07
Muut henkilösivukulut	-1 124 937	-1 154 934	-32,1	29 997,44
Palvelujen ostot	-15 182 255	-14 774 925	2,8	-407 329,64
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 409 189	-7 406 439	0,0	-2 750,09
Avustukset	-2 118 487	-2 237 152	-5,3	118 664,97
Muut toimintakulut	-1 934 620	-1 314 118	47,2	-620 501,99
Toimintakulut yhteensä	-78 640 018	-76 041 606	3,4	-2 598 411,83
Toimintakate	-59 308 335	-57 566 389	3,0	-1 741 946
Verotulot	48 104 303	48 549 359	-0,9	-445 056
Valtionosuudet	21 196 212	24 687 812	-14,1	-3 491 600
Verorahoitus yhteensä	69 300 515	73 237 171	-5,4	-3 936 656
Korkotuotot	236 968,47	75 384,79	214,3	161 584
Muut rahoitustuotot	119 349,83	89 552,52	33,3	29 797
Korkokulut	-2 333 403	-1 330 103	75,4	-1 003 300
Muut rahoituskulut	-5 244	-11	49 846,1	-5 234
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 982 329	-1 165 176	70,1	-817 153
Vuosikate	8 009 851	14 505 606	-44,8	-6 495 755
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 741 183	-9 478 837,25	2,8	-262 346
Arvonalentumiset		-91 517,81		
Poistot yhteensä	-9 741 183	-9 570 355	1,8	-170 828
Satunnaiset tulot				
Satunnaiset menot				
Satunnaiset erät yhteensä				
Tilikauden tulos	-1 731 332	4 935 251	135,1	-6 666 583
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)				
Varausten lisäys (-) / vähennys (+)		-1 500 000		
Rahastojen lisäys (-) / vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-1 731 332	3 435 251		-5 166 583
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	24,1	23,8		
Vuosikate/Poistot, %	82,2	151,6		
Vuosikate, euroa asukasta kohti	406	734	-44,7	-328
Kertynyt ylijäämä 31.12., euroa	14 378 981	16 110 313	-10,7	-1 731 332
Kertynyt ylijäämä, euroa asukasta kohti	728	815	-10,7	-87

Mustasaaren kunta Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2024	Tilinpäätös 2023	Muutos 2023 – 2024 %	Muutos 2023 – 2024 euroa
Vuosikate	8 009 851	14 505 606	-44,8	-6 495 755
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-336 985	-140 703	139,5	-196 282
Toiminnan rahavirta	7 672 866	14 364 903	-46,6	-6 692 037
Investointimenot	-21 848 065	-19 411 531	12,6	-2 436 534
Rahoitusosuudet investointimenoihin	460 508	652 297	-29,4	-191 789
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	476 014	153 668	209,8	322 346
Investointien rahavirta	-20 911 543	-18 605 567	12,4	-2 305 976
Toiminnan ja investointien rahavirta (A)	-13 238 677	-4 240 664	212,2	-8 998 013
Antolainasaamisten lisäys	-2 100 000	-2 970 000	-29	870 000,00
Antolainasaamisten vähennys	236 000	128 536	83,6	107 464,00
Antolainauksen muutokset yhteensä	-1 864 000	-2 841 464	-34,4	977 464
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	29 000 000	18 000 000		11 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 171 426	-15 099 998	7,1	-1 071 428
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 540 000	4 460 000	-20,6	-920 000
Lainakannan muutokset yhteensä	16 368 574	7 360 002	122,4	9 008 572
Oman pääoman muutokset		-117 855		117 855
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	214 889	274 345	-21,7	-59 456
Vaihto-omaisuuden muutos	-17 273	-2 319	644,9	-14 954
Saamisten muutos	304 947	44 314	588,1	260 633
Korottomien velkojen muutos	-1 388 779	-4 552 846	-69,5	3 164 067
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-886 216	-4 236 506	-79,1	3 350 290
Rahoituksen rahavirta (B)	13 618 358	164 178	8 194,9	13 454 181
Rahavarojen muutos (A + B)	379 681	-4 076 486	-109,3	4 456 168
Rahavarat 31.12.	930 445	550 763	68,9	379 682
Rahavarat 1.1.	550 763	4 627 250	-88,1	-4 076 486
Rahavarojen muutos	379 682	-4 076 486	-109,3	4 456 168
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	-13 632 653	-15 675 892	-13,0	2 043 240
Investointien tulorahoitus, %	37,5	77,3		
Lainanhoitokate	0,9	1,5		
Maksuvalmius, kassapäivät	3	2		
Velkataakka 31.12., euroa	111 800 008	95 431 434	17,2	16 368 574
Velkataakka, euroa asukasta kohti 31.12.	5 662	4 829	17,3	834
Asukasluku 31.12.	19 744	19 763	-0,1	-19

Mustasaaren kunta

Tase VASTAAVAA	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa	Muutos	
			%	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	188 734 307	175 362 962	7,6	13 371 345
Aineettomat hyödykkeet	2 978 837	2 346 840	26,9	631 997
Aineettomat oikeudet	143 229	152 632	-6,2	-9 403
Muut pitkävaikutteiset menot	2 835 608	2 194 208	29,2	641 400
Aineelliset hyödykkeet	167 591 660	156 834 485	6,9	10 757 175
Maa- ja vesialueet	20 199 714	19 622 484	2,9	577 230
Rakennukset	80 169 172	81 895 903	-2,1	-1 726 731
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 627 399	43 024 510	1,4	602 889
Koneet ja kalusto	1 477 928	1 430 724	3,3	47 205
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 117 447	10 860 865	103,6	11 256 582
Sijoitukset	18 163 810	16 181 637	12,2	1 982 173
Osakkeet ja osuudet	12 467 890	12 349 717	1,0	118 173
Muut lainasaamiset	5 626 285	3 762 285	49,5	1 864 000
Muut saamiset	69 635	69 635	0,0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	29 414	26 684	10,2	2 730
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	29 414	26 684	10,2	2 730
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 150 906	3 058 899	3,0	92 007
Vaihto-omaisuus	40 271	22 998	75,1	17 273
Aineet ja tarvikkeet	40 271	22 998	75,1	17 273
Saamiset	2 180 190	2 485 138	-12,3	-304 947
Pitkäaikaiset saamiset	1 785	1 785		0
Muut saamiset	1 785	1 785		0
Lyhytaikaiset saamiset	2 178 405,32	2 483 352,58	-12,3	-304 947
Myyntisaamiset	1 135 733	1 233 706	-7,9	-97 973
Muut saamiset	469 111	382 521	22,6	86 590
Siirtosaamiset	573 562	867 126	-33,9	-293 565
Rahoitusarvopaperit	19 325	19 325	0,0	0
Osakkeet ja osuudet	19 325	19 325	0,0	0
Rahat ja pankkisaamiset	911 120	531 439	71,4	379 681,78
Vastaavaa yhteensä	191 914 628	178 448 545	7,5	13 466 082

Mustasaaren kunta				
Tase	31.12.2024	31.12.2023		
VASTATTAVAA	euroa	euroa		
			Muutos	
			%	euro
OMA PÄÄOMA	53 774 144	55 505 476	-3,1	-1 731 332
Peruspääoma	39 395 163	39 395 163	0,0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	16 110 313	12 675 062	27,1	3 435 251
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 731 332	3 435 251	-150,4	-5 166 583
POISTOERO JA VARAUKSET	1 500 000	1 500 000		0
Investointivaraus	1 500 000	1 500 000		0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	951 532	733 913	29,7	217 619
Lahjoitusrahastojen pääomat	374 050	342 364	9,3	31 686
Muut toimeksiantojen pääomat	577 482	391 549	47,5	185 933
VIERAS PÄÄOMA	135 688 952	120 709 157	12,4	14 979 795
Pitkäaikainen	78 642 762	67 723 426	16,1	10 919 336
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 485 726	56 800 008	18,8	10 685 718
Liittymismaksut ja muut velat	11 157 036	10 923 418	2,1	233 618
Lyhytaikainen	57 046 190	52 985 731	7,7	4 060 459
Joukkovelkakirjalainat	25 000 000	21 000 000	19,0	4 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 314 282	17 631 426	9,5	1 682 856
Saadut ennakot	120 490	104 471	15,3	16 019
Ostovelat	4 069 992	5 650 898	-28,0	-1 580 906
Muut velat	1 972 599	2 105 631	-6,3	-133 032
Siirtovelat	6 568 827	6 493 305	1,2	75 523
Vastattavaa yhteensä	191 914 628	178 448 545	7,5	13 466 082
Omavaraisuusaste, %	28,8	32,0		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	153,7	132,2		
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	14 378 981	16 110 313	-10,7	-1 731 332
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	728	815	-10,7	-87
Lainakanta 31.12., euroa	111 800 008	95 431 434	17,2	16 368 574
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	5 662	4 829	17,3	834
Lainat ja vastuut, 31.12.	118 435 766	101 061 151	17,2	17 374 615
Lainat ja vastuut, euroa/asukas	5 999	5 114	17,3	885
Lainasaamiset, euroa	5 626 285	3 762 285	49,5	1 864 000
Asukasluku	19 744	19 763	-0,1	-19

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNITULOSLASKELMA	1.1.–31.12.2024 euroa	1.1.–31.12.2023 euroa
Toimintatuotot	27 939 909	26 917 599
Toimintakulut	-86 372 427	-83 719 005
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	100 059	41 438
Toimintakate	-58 332 459	-56 759 968
Verotulot	48 049 164	48 500 472
Valtionosuudet	21 196 212	24 687 812
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	218 371	76 057
Muut rahoitustuotot	143 623	130 942
Korkokulut	-2 482 901	-1 487 793
Muut rahoituskulut	-35 764	-13 434
Vuosikate	8 756 246	15 134 088
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 636 428	-10 206 140
Lisäpoistot	0	0
Arvonalentumiset	-37 487	-91 518
Satunnaiset erät; tuotot	0	0
Satunnaiset erät; kulut	0	0
Tilikauden tulos	-1 917 669	4 836 430
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	0	0
Varausten lisäys (-)	0	0
Rahastojen lisäys (-)	0	0
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	33 507	2 721
Vähemmistöosuudet	39 093	17 907
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 845 069	4 857 058
Toimintatuotot/toimintakulut, %	32,3	32,2
Vuosikate/poistot, %	82,3	148,3
Vuosikate, euroa/asukas	443	766
Asukasluku	19744	19763

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	1.1.–31.12.2024 euroa	1.1.–31.12.2023 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 756 246	15 134 088
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-100 059	-41 438
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-320 690	-140 703
	<u>8 335 496</u>	<u>14 951 947</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-24 022 625	-22 408 545
Rahoitusosuudet investointimenoihin	468 252	718 168
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	500 520	153 668
	<u>-23 053 854</u>	<u>-21 536 710</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-14 718 358	-6 584 762
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-2 100 000	-2 970 000
Antolainasaamisten vähennys	135 000	27 536
	<u>-1 965 000</u>	<u>-2 942 464</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 200 000	21 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 563 390	-15 487 604
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 506 328	4 661 503
	<u>17 142 938</u>	<u>10 173 898</u>
Oman pääoman muutokset	-32 295	-126 289
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	216 171	276 033
Vaihto-omaisuuden muutos	-13 158	20 019
Saamisten muutos	284 452	186 328
Korottomien velkojen muutos	-1 172 002	-4 809 486
	<u>-684 538</u>	<u>-4 327 107</u>
Rahoituksen rahavirta	14 461 106	2 778 039
Rahavarojen muutos	-257 252	-3 806 723
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 686 785	2 944 038
Rahavarat 1.1.	2 944 038	6 750 761
	<u>-257 252</u>	<u>-3 806 723</u>
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-32 135 519	-35 563 919
Investointien tulorahoitus, %	37,2	69,8
Lainanhoitokate	0,6	1,1
Kassan riittävyys, pv	7	9

KONSERNITASE

Mustasaaren kuntakonserni VASTAAVAA	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	202 675 485	188 905 238
Aineettomat hyödykkeet	2 981 234	2 351 321
Aineettomat oikeudet	145 627	157 113
Muut pitkävaikutteiset menot	2 835 608	2 194 208
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	186 692 225	174 821 088
Maa- ja vesialueet	21 087 482	19 952 135
Rakennukset	97 463 270	96 415 137
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44 153 891	43 519 093
Koneet ja kalusto	1 787 718	1 695 169
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 199 864	13 239 553
Sijoitukset	13 002 026	11 732 829
Osakkuusyhteisöosuudet	5 377 478	5 089 942
Osakkeet ja osuudet	2 147 954	3 131 293
Muut lainasaamiset	5 292 536	3 327 536
Muut saamiset	184 058	184 058
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	420 215	342 705
Valtion toimeksiannot	355 835	307 769
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	60 940	31 495
Muut toimeksiantojen varat	3 441	3 441
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 317 881	6 846 427
Vaihto-omaisuus	90 114	76 956
Aineet ja tarvikkeet	90 114	76 956
Saamiset	3 540 982	3 825 433
Pitkäaikaiset saamiset	611 940	529 123
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	611 940	529 123
Lyhytaikaiset saamiset	2 929 041	3 296 311
Myyntisaamiset	1 572 258	1 778 411
Lainasaamiset	0	
Muut saamiset	587 902	476 996
Siirtosaamiset	768 882	1 040 904
Rahoitusarvopaperit	667 207	667 207
Osakkeet ja osuudet	667 207	667 207
Rahat ja pankkisaamiset	2 019 579	2 276 831
Vastaavaa yhteensä	209 413 581	196 094 369

Mustasaaren kuntakonserni VASTATTAVAA	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa
OMA PÄÄOMA	60 472 512	63 345 317
Peruspääoma	39 395 163	39 395 163
Arvonkorotusrahasto	1 140 982	2 103 438
Muut omat rahastot	253 132	253 132
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	21 528 305	16 736 526
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 845 069	4 857 058
VÄHEMMISTÖOSUDET	727 430	766 523
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 368 227	1 074 546
Valtion toimeksiannot	355 863	281 109
Lahjoitusrahastojen pääomat	429 157	396 047
Muut toimeksiantojen pääomat	583 207	397 390
VIERAS PÄÄOMA	146 845 412	130 907 983
Pitkäaikainen	87 120 257	75 397 229
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	69 101 800	58 587 611
Lainat julkisyhteisöiltä	6 555 046	5 520 947
Lainat muilta luotonantajilta	621 408	675 943
Muut velat	10 842 003	10 612 728
Lyhytaikainen	59 725 155	55 510 754
Joukkovelkakirjalainat	25 532 400	21 561 440
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 752 339	18 064 841
Lainat muilta luotonantajilta	60 317	69 591
Saadut ennakot	376 549	199 068
Ostovelat	4 428 091	6 049 446
Muut velat	2 209 341	2 186 966
Siirtovelat	7 145 588	7 125 367
Laskennalliset verot	220 528	254 036
Vastattavaa yhteensä	209 413 581	196 094 369
Omavaraisuusaste, %	29,3	32,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	150,7	130,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa	19 683 236	21 593 584
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas	997	1 093
Konsernin lainat, euroa/asukas	6 160	5 288
Konsernin lainakanta 31.12., euroa	121 623 311	104 480 373
Lainat ja vastuut, 31.12.	128 416 065	110 206 361
Lainat ja vastuut, euroa/asukas	6 504	5 578
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa	5 292 536	3 327 536
Kunnan asukasluku	19 744	19 763

LIITETIEDOT

1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus merkitään taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu etukäteen laaditun poistosuunnitelman mukaan (liitetiedoissa).

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet merkitään taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus merkitään taseeseen hankintamenoa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit merkitään taseeseen hankintamenoa.

1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen kiinteistötytäryhteisön keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiö on 1.1. 2009 muuttanut poistosuunnitelmaansa vastaamaan paremmin kunnan poistosuunnitelmaa. Yhtiön poistosuunnitelmaa käytetään konsernitilinpäätöksessä. Aiempien tilikausien poistoja on oikaistu vastaamaan kunnan poistosuunnitelmaa. Ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

2.1 Ulkoiset toimintatuotot

Kunnan toimintatuotot tehtäväalueittain ja konsernin toimintatuotot yhteisöittäin				
	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan tehtäväalueet:			19 279 377	18 421 334
Konsernihallinto	1 692 155	1 305 006		
Sivistyspalvelut	3 893 633	3 944 637		
Hyvinvointipalvelut	1 354 920	1 254 295		
Yhdyskuntarakentaminen	12 390 975	11 971 279		
Sosiaalipalvelut				
Terveyspalvelut				
Konserniyhteisöjen toimintatuotot:				
Vaasan sairaanhoitopiiri				
Eskoon kuntayhtymä				
Kärkullan kuntayhtymä				
Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur			4 898 967	4 902 010
Pohjanmaan liitto			364 550	351 007
Vaasanseudun Areenat			1 027 186	1 016 930
Fastighets Ab Korsholms Bostäder			2 335 788	2 193 072
Smedsby Värmeservice Ab				
Kiinteistö Oy Merten Talo			34 040	33 246
Yhteensä	19 331 683	18 475 217	27 939 909	26 917 599

2.2 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Kiinteistöjen ja maa-alueiden myyntivoitot				
- Maa-alueiden myynti	341 182	142 923	341 182	142 923
- Osakkeiden myynti				
Muut myyntivoitot			806	
Muut toimintatappiot				
Muut myyntitappiot	-4 197	-2 220	-4 197	-2 220

Verojen ja valtionosuuksien erittely		
	2024	2023
Verotuotot		
Kunnallisvero	39 129 941	39 599 360
Yhteisövero	2 601 226	3 219 921
Kiinteistövero	6 373 136	5 730 079
Verotuotot yhteensä	48 104 303	48 549 359
Valtionosuudet		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus		
Siitä: Verotuloihin perustva valtionosuuksien tasaus	19 850 810	23 031 997
Muut opetuksen ja kulttuurin valtionosuudet	4 089 684	4 189 702
Korvaus menetetyistä verotuloista	-1 478 702	-1 200 161
Valtionosuudet yhteensä	2 824 104	2 855 976
	21 196 212	24 687 812
Verorahoitus yhteensä	69 300 515	73 237 171

2.4 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistosuunnitelma

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.4.1998 § 37.

Muutokset hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.12.2002 § 92, 20.3.2003 § 18 ja 10.2.2014 § 4.

Poistomenetelmä: tasapoisto, jollei muuta mainita.

Poistot lasketaan kunkin kohteen käyttöönottokuukaudesta. Jos tarkkaa käyttöönottokuukautta ei voida antaa, käytetään heinäkuuta käyttöönottokuukautena. Pysyvän vastaavan hyödykkeen vähimmäisraja on 5 000 euroa (alv 0 %), jos kohde on otettu käyttöön ennen vuotta 2013, ja vuodesta 2013 lähtien 10 000 euroa (alv 0 %).

Aineettomat hyödykkeet	Kohde otettu käyttöön	
	ennen 2013	2013 alkaen
	poistoaika vuosina	
ATK-ohjelmistot	3	3
Muut pitkävaikutteiset menot	5	5
Kunnanvaltuuston päätöksellä voidaan yksittäisten kohteiden osalta käyttää pidempää, korkeintaan 20 vuoden poistoaikaa.		

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet ei poistoa

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset	40	20–40*
Näihin luetaan kaikki rakennustavasta riippumatta, kuten virastotalo, kulttuuritalo, koulut, päiväkodit, paloasemat, vanhainkodit, terveyskeskus sekä vastaavat rakennukset.		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25	20
Talousrakennukset	15	10
Museorakennukset	15	15
Vapaa-ajan rakennukset	20	20
Näihin luetaan urheilumajat, loma-asunnot ja huoltorakennukset.		
Asuinrakennukset	40	30–40*
Rakennus luetaan asuinrakennukseksi, jos vähintään 50 % on asuinhuoneistoja. Muutoin luokittelu tapahtuu rakennuksen pääasiallisen käytön mukaan.		

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15	15
Sillat, laiturit ja uimalat	10	10
Muut maa- ja vesirakenteet	15	15
Näihin luetaan mm. liikunta- ja vapaa-aikapaikat, jotka eivät kuulu muihin ryhmiin.		
Vedenjakeluverkosto	30	30
Viemäriverkko	30	30
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15	15
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	10

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet	7	4
Näihin luetaan kaikenlaiset kuljetusvälineet veneistä ja moottorikelkoista palautoihin.		
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	7	5
Muut koneet ja kalusto	3	3
Näihin luetaan kaikki muu pysyviin vastaaviin kuuluva irtain omaisuus, jonka hankintahinta kokonaisuudessaan ylittää 10 000 euroa (5 000 euroa ennen vuotta 2013).		

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoa
---------------------	------------

Kuntakonsernissa tehdyt poistot

Kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on osakkaana.

Näihin yhteisöihin sovelletaan kunkin yhteisön poistosuunnitelmaa konsernitasetta laadittaessa.

* kunnanhallitus päättää poistoajoista tällä aikavälillä, kun uusia kohteita otetaan käyttöön. Jollei erillistä päätöstä tehdä, käytetään lyhintä poistoaikaa.

- kunnanhallitus päätti vuonna 2013 ja 2014 käyttöön otettavien kohteiden poistoajoista 24.3.2014
- kunnanhallitus päätti vuonna 2015 käyttöön otettujen kohteiden poistoajoista 5.4.2016
- kunnanhallitus päätti vuonna 2018 käyttöön otettujen kohteiden poistoajoista 4.3.2019
- kunnanhallitus päätti vuonna 2019 käyttöön otettujen kohteiden poistoajoista 30.3.2020
- kunnanhallitus päätti vuonna 2021 käyttöön otettujen kohteiden poistoajoista 14.2.2022
- kunnanhallitus päätti vuonna 2023 käyttöön otettujen kohteiden poistoajoista 11.3.2024
- kunnanhallitus päätti vuonna 2024 käyttöön otettujen kohteiden poistoajoista 20.1.2025

3 Tasetta koskevat liitetiedot

3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

3.1.1 Pysyvät vastaavat

Kunnan aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakko- maksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	152 632	2 194 208	0	2 346 840
Lisäykset tilikauden aikana	73 749	460 494	0	534 243
Vähennykset tilikauden aikana	0		0	0
Siirrot erien välillä	0	509 386	0	509 386
Poistot tilikauden aikana	-83 152	-328 480		-411 632
Poistamaton hankintameno 31.12.	143 229	2 835 608	0	2 978 837
Kirjanpitoarvo 31.12.	143 229	2 835 608	0	2 978 837

Konsernin aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennakko- maksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	157 113	2 194 208	0	2 351 321
Lisäykset tilikauden aikana	73 749	460 494	0	534 243
Vähennykset tilikauden aikana			0	0
Siirrot erien välillä	0	509 386	0	509 386
Poistot tilikauden aikana	-85 236	-328 480		-413 716
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	0	0		0
Poistamaton hankintameno 31.12.	145 626	2 835 608	0	2 981 235
Kirjanpitoarvo 31.12.	145 626	2 835 608	0	2 981 235

Kunnan aineelliset hyödykkeet						
	Maa- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksu ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 622 484	81 895 903	43 024 510	1 430 724	10 860 865	156 834 486
Lisäykset tilikaudella	633 847	2 018 424	4 310 156	1 006 728	13 144 081	21 113 237
Rahoitusosuudet tilikaudella		0	-460 508	0	0	-460 508
Vähennykset tilikaudella	-56 617	0	0	0	0	-56 617
Siirrot erien välillä		751 298	626 815		-1 887 499	-509 386
Poistot tilikaudella		-4 496 454	-3 873 574	-959 523		-9 329 551
Arvon alentumiset		0	0			0
Poistamaton hankintameno 31.12.	20 199 714	80 169 172	43 627 399	1 477 928	22 117 447	167 591 660
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 199 714	80 169 172	43 627 399	1 477 928	22 117 447	167 591 660

Konsernin aineelliset hyödykkeet						
	Maa- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksu ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 834 753	95 290 117	43 519 093	1 695 169	13 367 089	173 706 222
Lisäykset tilikaudella	633 847	3 848 428	4 378 960	1 146 080	13 132 485	23 139 800
Rahoitusosuudet tilikaudella		0	-460 508	-7 744	0	-468 252
Vähennykset tilikaudella	-56 617	0	0	0	0	-56 617
Siirrot erien välillä	0	3 126 023	626 815	0	-4 262 223	-509 386
Poistot tilikaudella		-5 266 457	-3 910 469	-1 045 787	-37 487	-10 260 199
Arvon alentumiset ja niiden palautukset		0	0			0
Poistamaton hankintameno 31.12.	20 411 983	96 998 111	44 153 891	1 787 718	22 199 864	185 551 568
Arvonkorotukset	675 499	465 159				1 140 657
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 087 482	97 463 270	44 153 891	1 787 718	22 199 864	186 692 225

3.1.2 Pysyvien vastaavien sijoitukset

Kunnan pysyvien vastaavien sijoitukset							
	Osakkeet ja osuudet				Muut lainasaamiset ja muut saamiset		Yhteensä
	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet ja osuudet tytär- yhteisöissä	Osakkeet ja osuudet osakkuusyht.	Muut osakkeet ja osuudet	Muut laina- saamiset	Muut saamiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 984 831	4 465 942	2 677 096	1 221 848	3 762 285	69 635	16 181 637
Lisäykset tilikaudella	0	0	200 000	585	2 100 000		2 300 585
Vähennykset tilikaudella	0	0		-82 412	-236 000		-318 412
Hankintameno 31.12.	3 984 831	4 465 942	2 877 096	1 140 021	5 626 285	69 635	18 163 810
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 984 831	4 465 942	2 877 096	1 140 021	5 626 285	69 635	18 163 810

Konsernin pysyvien vastaavien sijoitukset							
	Osakkeet ja osuudet				Muut lainasaamiset ja muut saamiset		Yhteensä
	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet ja osuudet tytär- yhteisöissä	Osakkeet ja osuudet osakkuusyht.	Muut osakkeet ja osuudet	Muut laina- saamiset	Muut saamiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.			2 677 096	2 270 257	3 327 536	184 058	8 458 946
Lisäykset tilikaudella			200 000	585	2 100 000	0	2 300 585
Vähennykset tilikaudella				-123 212	-135 000	0	-258 212
Osuuksien muutos, osakkuusyhteisöt 31.12.			2 500 382				2 500 382
Hankintameno 31.12.			5 377 478	2 147 630	5 292 536	184 058	13 001 701
Arvonkorotukset			0	325			325
Kirjanpitoarvo 31.12.			5 377 478	2 147 954	5 292 536	184 058	13 002 026

3.1.3 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymät sekä osakkuusyhteisöt					
Nimi	Kunnan omistusosuus		Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt					
Fastighets Ab Korsholms bostäder	100 %	3 302 682	3 431 736	8 046 093	10
Kiinteistö Oy Merten Talo	51,22 %	1 050 000	763 806	1 439	-41 049
Kuntayhtymät					
SÖFUK	19,36 %	2 241 366	4 763 929	2 079 975	-44 224
Pohjanmaan liitto	9,17 %	16 563	146 834	140 955	6 605
Vaasanseudun Areenat	29,23 %	1 753 685	191 598	1 373 367	9 123
Osakkuusyhteisöt					
Ab Stormossen Oy	28,26 %	219 985			
Poronkankaan Vesi Oy	37,50 %	12 614			
NLC Vaasa Oy	40,00 %	1 440 000			
Kiinteistö Oy Torintie 2	44,96 %	304 496			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, osakkuusyhteisöiltä ja muilta omistusyhteisyyksiltä				
	2024		2023	
	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä Myyntisaamiset	6 673		2 028	
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä Myyntisaamiset			0	
Saamiset yhteensä	6 673		2 028	

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Tuloennakot				
Siirtyvät korot	240 882	113 738	243 351	116 574
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	287 370	244 410	300 292	259 382
Muut tulojäämät	45 310	508 978	225 239	664 948
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	573 562	867 126	768 882	1 040 904

Rahoitusarvopaperit

	Kunta	
	2024	2023
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta (markkina-arvo vuoden lopussa)	365 479	375 836
Kirjanpitoarvo	19 325	19 325
Erotus	346 154	356 511

3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

3.2.1 Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	39 395 163	39 395 163	39 395 163	39 395 163
Peruspääoma 31.12.	39 395 163	39 395 163	39 395 163	39 395 163
Arvonkorotusrahasto 1.1.			2 103 438	2 118 595
Vähennykset			-962 457	-15 157
Arvonkorotusrahasto 31.12.			1 140 981	2 103 438
Muut omat rahastot 1.1.			253 132	253 132
Lisäys				
Muut omat rahastot 31.12.			253 132	253 132
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	12 675 062	11 231 350	16 736 526	15 356 013
Lisäys/Vähennys	3 435 252	1 443 711	4 791 779	1 380 512
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	16 110 314	12 675 062	21 528 305	16 736 526
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 731 332	3 435 252	-1 845 069	4 857 057
Oma pääoma yhteensä	53 774 144	55 505 476	60 472 513	63 345 317

3.2.2 Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma				
	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Lainat ja muut pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät maksettaviksi viittä vuotta pidemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 371 429	6 400 000	16 009 806	11 621 967
Lainat Kuntarahoitukselta	6 285 722	5 142 860	6 285 722	5 142 860
Lainat julkisilta yhteisöiltä			358 380	397 425
Pitkäaikaiset velat yhteensä	15 657 151	11 542 860	22 653 908	17 162 252

Sekkiliimi		
	Kunta	
	2024	2023
Danske Bank	8 000 000	8 000 000
Käytetty 31.12.	1 000 000	1 460 000

Velat saman konsernin yhteisöille ja osakkuusyhteisöille

	2024		2023	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille Ostovelat				3 533
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä Ostovelat Muut velat	1 077 773	1 962	1 062 914	140 578
Velat saman konsernin yhteisöille yhteensä	1 077 773	1 962	1 062 914	144 111

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat Menojäämät				
Siirtovelat valtiolle				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 484 531	5 085 069	5 927 413	5 547 081
Valtionosuuksien ennakot			0	
Korkojaksotukset	275 082	292 186	297 715	312 168
Muut menojäämät	809 215	1 116 050	920 460	1 266 118
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	6 568 827	6 493 305	7 145 588	7 125 367

4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Vakuudet**

	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Kiinnitykset omasta velasta			7 483 525	7 483 525

Leasing- ja vuokravastuut yhteensä

	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Leasingvastuut				
Seuraavan tilikauden aikana erääntyvät	131 319	85 258	145 391	102 124
Myöhemmin erääntyvät	337 352	338 545	350 520	343 350
Vuokravastuut	6 167 087	5 205 915	6 296 843	5 280 515
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	742 352	639 736	832 804	622 144
Yhteensä	6 635 758	5 629 718	6 792 754	5 725 988

Vastuusitoumukset

	Kunta		Konserni	
	2024	2023	2024	2023
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 081 351	8 081 351	8 081 351	8 081 351
Jäljellä oleva pääoma	6 014 412	3 889 538	6 014 412	3 889 538
Vastuusitoumukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	50 000	50 000	50 000	50 000
Jäljellä oleva pääoma	50 000	50 000	50 000	50 000

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	170 802 055	163 112 595
Kunnan mahdollinen vastuu takauskeskuksen rahastosta 31.12.	183 287	129 842

Johdannaissopimukset		
	Kunta	Konserni
	2024	2024
Kunta (sopimukset on tehty korkosuojaustarkoituksessa)		
Koronvaihtosopimus 1, Kuntarahoitus Oyj		
Sopimus päättyy: 27.3.2025		
Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki maksaa)		
Kiinteä korko: 0,481 % (kunta maksaa)		
Markkina-arvo	54 361	
Nimellismäärä (bullet)	10 000 000	
Koronvaihtosopimus 2, Kuntarahoitus Oyj		
Sopimus päättyy: 21.5.2029		
Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki maksaa)		
Kiinteä korko: 2,773 % (kunta maksaa)		
Markkina-arvo	-133 719	
Nimellismäärä (bullet)	5 000 000	
Koronvaihtosopimus 3, OP Yrityspankki Oyj		
Sopimus päättyy: 21.5.2029		
Vaihtuva korko: 3 kk euribor (pankki maksaa)		
Kiinteä korko: 2,773 % (kunta maksaa)		
Markkina-arvo	-132 920	
Nimellismäärä (bullet)	5 000 000	
Koronvaihtosopimus 4, Kuntarahoitus Oyj		
Sopimus päättyy: 27.11.2030		
Vaihtuva korko: 6 kk euribor (pankki maksaa)		
Kiinteä korko: 2,777 % (kunta maksaa)		
Markkina-arvo	-287 382	
Nimellismäärä (bullet)	15 428 572	
Konserni		
SÖFUK		
Yksi koronvaihtosopimus		
korkosuojaustarkoituksessa		
Markkina-arvo		86 666
58,2 % kunnan velkataakasta oli 31.12.2023 sidottu kiinteään korkoon tai suojattu sopimuksin.		
57,2 % kunnan velkataakasta oli 31.12.2024 sidottu kiinteään korkoon tai suojattu sopimuksin.		

5. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
	TOISTAISEKSI		MÄÄRÄAIKAiset		YHTEENSÄ	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Henkilöstön lukumäärä 31.12.						
Konsernihallinto	46	46	4	4	50	50
Sivistyspalvelut	530	526	230	237	760	763
Hyvinvointipalvelut	59	56	20	21	79	77
Yhdyskuntarakentaminen	206	192	40	35	246	227
Terveyspalvelut						
Sosiaalipalvelut						
Yhteensä	841	820	294	297	1 135	1 117

Erillinen henkilöstöraportti 2024 on laadittu.

Henkilöstökulut		
	Kunta	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	51 995 467	50 308 971
Aktivoidut henkilöstökulut	211 636	226 784
Yhteensä	52 207 102	50 535 755

Tilintarkastajan palkkiot		
	Kunta	
	2024	2023
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	21 109	19 479
Tehtävät tarkastuslautakunnalle	4 003	4 149
Muut palkkiot	11 234	
Yhteensä	36 347	23 629

Luottamushenkilöiden palkkioista pidätetyt puoluemaksut		
	Kunta	
	2024	2023
Rannikko-Pohjanmaan vihreät ry	96	
Korsholms socialdemokratiska förening	381	371
Kristdemokraterna	442	391
MSK	3 383	3 053
Mustasaaren perussuomalaiset	740	513
SDP	387	328
SFP Korsholm	2 392	2 118
SFP Kvevlax	2 137	1 903
SFP Norra Korsholm	703	647
SFP Replot-Björkö	1 688	1 347
SFP Smedsby-Böle	2 263	2 291
SFP Solf	1 209	922
Svenska kvinnoförbundet	387	492
Vänsterförbundet/Korsholm	170	60
Yhteensä	16 376	14 435

Intressitahotapahtumat

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kuuden kuukauden palkan suuruudesta erokorvauksesta.

Kunta on vuonna 2002 antanut kokonaan omistamalleen tytäryhteisölle Korsholms Bostäderille 2 525 000 euron lainan, josta on 31.12.2024 avoimena 269 333 euroa. Kunta on antanut Korsholms Bostäderille myös 64 416 euron pääomalainan vuonna 1998. Lainat on myönnetty muutoin markkinaehdoin, mutta niille ei ole asetettu vakuuksia. Kunnan arvion mukaan lainoihin ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä. Yhtiön hallituksen puheenjohtajana on kunnanhallituksen puheenjohtaja.

Kunta on vuonna 2024 myöntänyt Stundars rf:lle 185 000 euron avustuksen. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on yhdistyksen varapuheenjohtaja, ja yksi kunnanhallituksen jäsen on yhdistyksen puheenjohtaja sekä kunnanvaltuuston II varapuheenjohtaja kuuluu yhdistyksen hallitukseen.

Kunta on vuonna 2024 myöntänyt Folkhälsan i Korsholm rf:lle avustuksina yhteensä 127 642 euroa. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on yhdistyksen varapuheenjohtaja.

Kunta on vuonna 2024 myöntänyt Korsholman Musiikkijuhlat ry:lle 38 000 euron avustuksen. Valtuuston III varapuheenjohtaja on yhdistyksen varapuheenjohtaja.

Kunta on vuonna 2024 myöntänyt yhteensä 13 613 euron avustuksen Korsholms 4H rf:lle. Yksi kunnanhallituksen jäsen kuuluu yhdistyksen hallitukseen.

Kunta on 17.2.2012 tehnyt Merenkurkun maailmanperintö ry:n kanssa yhteistyösopimuksen kehittämistoimenpiteistä. Sopimuksessa on sovittu yhdistyksen toiminnan rahoittamisesta. Yhdyskuntarakentamisen valiokunnan puheenjohtaja/kunnanhallituksen jäsen on yhdistyksen toiminnanjohtaja ja kehitysjohtaja on yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja. Kunta on rahoittanut yhdistystä 28 666 eurolla vuonna 2024.

Kunta rahoittaa Vaasanseudun Kehitys Oy:tä summalla, joka on suhteutettu kunnan asukaslukuun. Vuonna 2024 kunnan rahoitusosuus oli 368 703 euroa ilman alv:tä. Kunnanjohtaja kuuluu yhtiön hallitukseen.

Yhteensä alle 10 000 euron intressitahotapahtumia ei ole huomioitu.

MUSTASAAREN VESIHUOLTOLAITOS

Toimintakertomus 2024

Mustasaaren vesihuoltolaitos huolehtii keskitetysti vesi- ja viemäripalveluista kunnan vahvistamilla toiminta-alueilla. Vesihuoltolaitos on osa yhdyskuntarakentamisen toimintaa.

Vesihuoltolaitoksen perustehtävänä on toimittaa laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä johtaa ja puhdistaa jätevedet lupaviranomaisten vaatimusten mukaisesti.

Vuonna 2024 uusia rekrytointeja ei ole tehty, ja henkilöstövahvuus on edelleen 14. Henkilöstökoulutukset on voitu järjestää taas fyysisinä tapaamisina, esimerkiksi työturvallisuus- ja vesityökortit on päivitetty.

Työajan ulkopuolisesta päivystyksestä huolehtii pääasiassa vesihuoltolaitoksen oma henkilöstö.

Näytteenotto ja valvonta ovat Länsirannikon ympäristöyksikön henkilöstön vastuulla, ja näytteet tutkitaan KVVY Tutkimus Oy:n laboratoriossa Vaasassa.

Johtoverkon kautta jakeluun tulevan veden laatua seurataan säännöllisesti ottamalla näytteitä vahvistetun näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteitä otettiin raakavedenottamoista, puhdistamoista ja johtoverkosta näytteenottosuunnitelman mukaisesti.

Raippaluodon ja Koivulahden jätevedenpuhdistamojen jätevesien lakisääteinen valvonta sisältyy Kyrönjoen yhteistarkkailuun. Yhteistarkkailua hallinnoi Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry. Viimeisin hankinta tehtiin vuoden 2021 lopussa, ja laboratoriksi valittiin Seilab, joka on vastannut näytteenotosta myös vuonna 2024 alihankkijanaan AFRY.

Koivulahden jätevedenpuhdistamolla on vuoden aikana jatkettu lisättyä näytteenottoa aikaisemman mallin mukaisesti. Näytteitä otetaan puhdistusprosessin eri vaiheissa, ja näytteet viedään tutkittavaksi laboratorioon Vaasassa. Näytteenottoväli on 8 kertaa/vuosi. Keväällä 2024 johtoverkossa oli häiriö, kun jätepuhdistamolle tulevan veden määrä oli suurempi kuin puhdistamon kapasiteetti. Tuolloin aiheutui jätevesivirtaaman ylivuoto, minkä seurauksena ympäristöluvassa vahvistetut raja-arvot ylittyivät. Ylitysten takia ely-keskus vaati teknis-taloudellisen selvityksen vuotojen käsittelystä. Selvitys toimitettiin määräaikaan.

Koivulahdessa haasteena on jatkossakin viemäriverkkoon vuotavien hulevesien osuuden vähentäminen. Vuonna 2024 osa viemäriverkosta tutkittiin, ja muutama ongelma-alue tunnistettiin. Näiden alueiden saneerauksen suunnittelu aloitetaan vuonna 2025.

Myös Raippaluodon jätevedenpuhdistamo ylitti ympäristöluvassa asetetut raja-arvot bioroottorin teknisten ongelmien takia. Korjauksen aikana ilmastus oli riittämätön. Korjauksen jälkeen prosessi palautui ennalleen.

Uutta vesijohtoa rakennettiin 3,39 kilometriä, ja vesijohtoa poistettiin käytöstä 1,4 km, joten johtoverkon kokonaispituus kasvoi 1 415,3 kilometriin. Viemäriverkkoa laajennettiin 170 m, ja viemäriverkon kokonaispituudeksi tuli 161,5 km. Vesijohtoverkon suurin muutos tehtiin Hagnäs-Mälsorissa, jossa uusi johto asennettiin tien varrelle ja Vassorinlahdella ollut vanha johto poistettiin käytöstä. Tuovilan tuotantotien uusi jätevesipumppaamo vastaanotettiin, ja kaksi pumppaamo saneerattiin. Tuovilassa saneerattiin 150 m viettoviemäriä ja lyhyempiä paineviemärien osuuksia on saneerattu.

Vesijohtoverkkoon liitettiin yhteensä 39 kiinteistöä ja kunnan viemäriverkkoon liitettiin 80 kiinteistöä. 31.12.2024 kunnan vesijohtoverkkoon kuului 7 671 kiinteistöä ja viemäriverkkoon kuului 2 755 kiinteistöä.

Vuonna 2024 laskutettu vesimäärä oli 952 298 m³ ja jätevesimäärä 662 237 m³, mikä tarkoitti lisäystä edellisvuoteen verrattuna (2023 vesimäärä oli 942 900 m³ ja jätevesimäärä 622 734 m³).

Kunnan omilta vedenpuhdistamoilta toimitettiin yhteensä 635 189 m³ vettä (613 425 m³ vuonna 2023), ja Poronkankaan Vesi Oy:ltä ostettiin 355 443 m³ vettä (358 515 m³ vuonna 2023).

Vaasan Vedeltä ostettiin yhteensä 35 981 m³ vettä, mikä on noin 6 672 m³ vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Vuoden 2024 aikana korjattiin yhteensä 58 vesijohtoverkon vuotoa (28 vuotoa vuonna 2023). Pääosa vuodoista aiheutuu johtoja ympäröivistä kivistä tai happaman maan aiheuttamasta liittimien korroosiosta.

Vesi

Johtoverkkoon pumpattu vesimäärä yhteensä	1 026 613 m ³
Laskutettu vesimäärä 1,30 euroa/m ³ , alv 0 %	952 298 m ³
Laskuttamaton vesimäärä (vuoto-, sammutus-, kastelu- ym. vedet)	7,2 % (7,1% vuonna 2023)

Jätevesi

Puhdistukseen vastaanotettu jätevesimäärä yhteensä	1 024 928 m ³
Laskutettu jätevesimäärä 2,20 euroa/m ³ , alv 0 %	662 237 m ³
Vuotovesiprosentti, johtoverkkoon	54,8 % (51,2% vuonna 2023)

Voidaan todeta, että vesijohtoverkon laskuttamaton vesimäärä on lisääntynyt 7,2 prosenttiin (7,1 prosenttia vuonna 2023). Vuotojen määrä on lisääntynyt huomattavasti, niitä oli 58 (vuonna 2023 vuotoja oli 28). Vuotoja oli epätavallisen monta talven 2024 kylmän jakson aikana vesimittareiden jäätymisen takia. Loppuvuoden aikana vuotojen määrä oli tavanomaisempi.

Vuonna 2024 viemärivuotoja oli 54 prosenttia, mikä tarkoitti 3 prosentin lisäystä vuodesta 2023.

Viemärivuodot johtuvat osittain siitä, että edelleen on asuinalueita, joilla hulevedet johdetaan viemärijärjestelmään, ja että vanhassa viemärijohtoverkossa on saneeraustarpeita (epätiivitä kaivoja ja johtoja, joihin pääsee vettä). Vuodot osoittavat, että myös hulevesien johtamiseksi tarvitaan toimiva järjestelmä, koska viemärijohdoissa, jotka on sijoitettu vetiseen maahan, jossa veden paine on korkea, vuotojen määrä on suurempi.

Andreas Granholm

Vesihuoltopäällikkö

Tuloslaskelma

VESIHUOLTOLAITOS	1.1.–31.12.2024 euroa	1.1.–31.12.2023 euroa	Muutos 2023–2024
Liikevaihto	3 992 353	3 865 605	3,3 %
Vesi- ja jätevesimaksut – ulkoiset	3 990 846	3 864 228	3,3 %
Vesi- ja jätevesimaksut – sisäiset	1 508	1 378	9,4 %
Valmistus omaan käyttöön	50 346	63 422	-20,6 %
Tuet ja avustukset	3 120	1 636	90,8 %
Liiketoiminnan muut tuotot	44 401	67 369	
Materiaalit ja palvelut	-1 749 467	-1 619 215	8,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-524 818	-570 254	-8,0 %
Tarvikkeet – sisäiset	-1 508	-1 378	9,4 %
Palvelujen ostot	-1 223 142	-1 047 583	16,8 %
Henkilöstökulut	-710 998	-678 307	4,8 %
Palkat ja palkkiot	-603 530	-566 343	6,6 %
Henkilösivukulut	-107 468	-111 965	-4,0 %
Eläkekulut	-92 233	-89 687	2,8 %
Muut henkilösivukulut	-15 236	-22 278	-31,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 482 515	-1 401 206	5,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 482 515	-1 401 206	5,8 %
Liiketoiminnan muut kulut	-25 037	-11 312	121,3 %
Liikelylijäämä	122 202	287 991	42,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korvaus peruspääomasta	-127 380	-127 380	0,0 %
Muut rahoituskulut			
Muille maksetut korkokulut	-17 892	-29 904	-40,2 %
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-23 069	130 707	-117,6 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-23 069	130 707	-17,6 %

Rahoituslaskelma

VESIHUOLTOLAITOS	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä	122 202	287 991
Poistot ja arvonalentumiset	1 482 515	1 401 206
Rahoituskulut	-145 272	-157 284
Sisäiset tuotot	-1 508	-1 378
Sisäiset kulut	1 508	1 378
Toiminnan rahavirta	1 459 446	1 531 913
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 424 581	-1 931 525
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Investointien rahavirta	-1 424 581	-1 931 525
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-400 000	-400 000
Saamisten muutokset	1 554	-25 020
Liittymismaksujen muutokset	218 760	289 627
Korottomien velkojen muutokset	-76 709	78 922
Rahoituksen rahavirta	-256 395	-56 472
VAIKUTUS KUNNAN RAHAVAROIHIIN	-221 530	-456 084

Tase

Vesihuoltolaitos	VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet		252 861	259 307
Muut pitkävaikuteiset menot		252 861	259 307
Aineelliset hyödykkeet		22 286 624	22 338 113
Rakennukset		1 247 684	1 320 689
Kiinteät rakenteet ja laitteet		20 997 025	20 989 735
Koneet ja kalusto		41 915	27 688
Sijoitukset		12 614	12 614
Osuudet osakkuusyhteisöissä		12 614	12 614
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset		2 963 048	3 186 132
Myyntisaamiset		282 618	284 172
Tasapainotetut saamiset		2 680 429	2 901 959
VASTAAVAA YHTEENSÄ		25 515 147	25 796 165

Vesihuoltolaitos	VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		14 724 842	14 747 912
Peruspääoma		8 492 022	8 492 022
Edellisten tilikausien ylijäämä		6 255 890	6 125 183
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		-23 069	130 707
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen		10 079 264	9 860 504
Lainat rahoituslaitoksilta			0
Liittymismaksut		10 079 264	9 860 504
Lyhytaikainen		711 041	1 187 750
Lainat rahoituslaitoksilta		0	400 000
Ostovelat		310 834	493 518
Muut velat		264 954	166 979
Siirtovelat		135 253	127 253
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		25 515 147	25 796 165

Vesihuoltolaitoksen liitetiedot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

V1. Liikevaihto

Myyntituotot		
	2024	2023
Vesi- ja jätevesimaksut ulkoiset:		
Vesimaksut	1 856 409	1 833 131
Jätevesimaksut	1 889 953	1 831 650
Muut myyntituotot	57 202	32 050
Vesi- ja jätevesimaksut sisäiset:		
Vesimaksut	78 340	71 025
Jätevesimaksut	108 942	96 371
Muut sisäiset palvelut		
Yhteensä	3 990 846	3 864 228
Vesihuoltolaitoksen omat sisäiset:	1 508	1 378
Liikevaihto yhteensä	3 992 353	3 865 605

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

V2. Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet		
	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	259 307	259 307
Lisäykset tilikaudella	58 591	58 591
Vähennykset tilikaudella		
Poistot tilikaudella	-65 036	-65 036
Poistamaton hankintameno 31.12.	252 861	252 861
Kirjanpitoarvo 31.12.	252 861	252 861

Aineelliset hyödykkeet					
	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 320 689	20 989 735	27 688		22 338 113
Lisäykset tilikaudella	43 739	1 293 244	29 006		1 365 990
Rahoitusosuudet tilikaudella					0
Vähennykset tilikaudella					
Poistot tilikaudella	-116 745	-1 285 955	-14 780		-1 417 479
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 247 684	20 997 025	41 915	0	22 286 624
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 247 684	20 997 025	41 915	0	22 286 624

V3. Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	
	Osakkeet ja osuudet osakkuus-yhteisöissä
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 614
Lisäykset tilikaudella	
Vähennykset tilikaudella	
Hankintameno 31.12.	12 614
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 614

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	8 492 022	8 492 022
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	8 492 022	8 492 022
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	6 125 183	5 679 074
Lisäykset tilikaudella	130 707	446 109
Vähennykset tilikaudella		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	6 255 890	6 125 183
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-23 069	130 707
Oma pääoma	14 724 842	14 747 912

Toimielin:
Tilivelvollinen:
Tehtäväalue:
Talousarviovastaava:

YHDYSKUNTARAKENTAMISEN VALIOKUNTA
Tekninen johtaja Ben Antell
Vesihuoltolaitos
Vesihuoltopäällikkö Andreas Granholm

Sitovat tavoitteet	Toimenpide	Tavoitetaso/mittari	Arviointi	Tila
Yhteisen varautumisen vaihtoehdot selvitetään.	Neuvotteluja yhteisen varautumisen toimenpiteistä käydään naapurikuntien vesilaitosten kanssa.	Pidetään vähintään yksi kokous.	Jätevesisopimusta koskeva kokous on pidetty. Valmiutta on käsitelty osittain. Yhteisen varautumisen toimenpiteitä koskeva työ jatkuu.	Valmis
Vuotoveden määrän vähentäminen (vuoto viemäriin ja sadeveden vuoto).	Ongelmallisten johto-osuuksien saneeraus.	Saneeraukset toteutetaan investointisuunnitelman 2024 mukaisesti.	Tuovilassa on saneerattu jätevesijohtoja. Singsbyssä on korjattu viemärikaivoja. Koivulahden viemäriverkko on tutkittu ja sisällytetty investointisuunnitelmaan.	Valmis

VESIHUOLTOLAITOS	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	TP -24 verrattuna TA -24	TP -24 verrattuna TP -23
<i>Toimintatuotot:</i>					
Myyntituotot	3 865 605	4 030 950	3 992 353	99,0 %	103,3 %
Maksutuotot	-2 656	0	0	0,0 %	0,0 %
Tuet ja avustukset	1 636	2 400	3 120	130,0 %	190,8 %
Muut toimintatuotot	70 024	0	44 401	0 %	63,40 %
Toimintatuotot yhteensä:	3 934 609	4 033 350	4 039 875	100,2 %	102,7 %
Valmistus omaan käyttöön	63 422	130 337	50 346	38,6 %	79,4 %
<i>Toimintakulut:</i>					
Henkilöstökulut	-678 307	-791 647	-710 998	89,8 %	104,8 %
Palvelujen ostot	-1 048 278	-1 006 050	-1 223 991	121,7 %	116,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-570 937	-515 990	-525 476	101,8 %	92,0 %
Muut toimintakulut	-11 312	-50 000	-25 037	50,1 %	221,3 %
Toimintakulut yhteensä	-2 308 834	-2 363 687	-2 485 503	105,2 %	107,7 %
TOIMINTAKATE	1 689 197	1 800 000	1 604 718	89,2 %	95,0 %

Poistot

-1401 206

-1 482 515

Kunnanhallitus ehdottaa, että tilikauden tulos -1 731 331,73 euroa käytetään seuraavasti:

- -1 731 331,73 euroa siirretään taseeseen tilikauden alijäämäksi.

Mustasaassa 24.3.2025

Kunnanhallitus

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Mustasaassa 21.5.2025

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Andreas Holmgård
JHT, KHT

Tilinpäätöksen tunnusluvut on laskettu seuraavasti:

Velkataakka (euroa/asukas): Lainakanta jaetaan asukasluvulla 31.12. Lainakanta = Vieras pääoma – Saadut ennakot – Ostovelat – Siirtovelat – Muut velat.

Omavaraisuus (%): $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuudet} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$. Vähemmistöosuudet koskevat konsernia.

Toimintatuotot/Toimintakulut (%): $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$.

Vuosikate/Poistot (%): $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot yhteensä}$.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta (euroa): "Toiminnan ja investointien rahavirta" -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättäneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus (%): $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien rahoitusosuus}$.

Investointien rahoitusosuus = Käyttöomaisuusinvestoinnit – Rahoitusosuudet investointimenoihin.

Lainanhoitokate: $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv): 365 päivää * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella.

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä: Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön + Korkokulut + Muut rahoituskulut + Investointimenot + Antolainojen lisäys + Pitkäaikaisten lainojen vähennys.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%): $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$.

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainasaamiset 31.12. (euroa): Sijoituksiin sisältyvät joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset.

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista**Kirjanpitokirjat**

Pääkirja
 Ostoreskontra
 Myyntireskontra
 Käyttöomaisuusrekisteri

Tositelajit	Tositenumero
Muistiotosite	100000000-
Peruutukset	110000000-
Kassakirjanpito	120000000-
Ulkoisesta järjestelmästä tulevat pääkirjatapahtumat	140000000-
Muistiotosite, työnkulku	180000000-
Poistot/KO	190000000-
Ostolaskut	200000000-
Luottotappiot	397000000-
Palkkatapahtumat	560000000-
Varastot	840000000-

Tositelajit, myyntilaskut/laskulajit	Tositenumero
Konsernihallinto	311000000-
Maanvuokrat	312000000-
Varhaiskasvatus	320000000-
Aamu- ja iltapäivätoiminta	321000000-
Sivistysvaliokunta, muut	322000000-
Mustasaaren aikuisopisto	331000000-
Musiikkiopisto	332000000-
Hyvinvointipalvelut, muut	333000000-
Yhdyskuntarakentaminen	370000000-
Vesihuoltolaitos, ulkoinen järjestelmä	381000000-
Vesihuoltolaitos, manuaaliset	382000000-
Länsirannikon valvontalautakunta, muut	386000000-
Rakennuslautakunta	387000000-
Vuokra	371000000-
Ruokapalvelut	372000000-
Vesipostimaksut	373000000-
Teiden kunnossapitokustannukset	374000000-
Lumenauraus	375000000-
Tekniset palvelut	376000000-

MUSTASAAREN KUNTA		Talousarvio muutoksineen			
	Tilinpäätös		Tilinpäätös	% TA:sta 2024	% TP:stä 2023
Toimintakate	2023	2024	2024		
Keskusvaalilautakunta/Vaalit	-10 010	-40 527	-15 995	39,5 %	159,8 %
Tarkastuslautakunta/Tilintarkastus	-36 666	-40 000	-38 036	95,1 %	103,7 %
Kunnanhallitus	-5 361 936	-5 720 407	-5 486 977	95,9 %	102,3 %
Konsernihallinto	-4 444 199	-4 734 416	-4 598 523	97,1 %	103,5 %
Kuntakehitys	-917 736	-985 991	-888 455	90,1 %	96,8 %
Sivistysvaliokunta	-48 615 838	-49 861 303	-50 435 829	101,2 %	103,7 %
Hallinto	-547 838	-511 237	-521 379	102,0 %	95,2 %
Perusopetus	-28 079 366	-28 665 755	-29 206 952	101,9 %	104,0 %
Korsholms gymnasium	-2 057 837	-2 234 052	-2 072 517	92,8 %	100,7 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-17 930 796	-18 450 260	-18 634 981	101,0 %	103,9 %
Hyvinvointivaliokunta	-4 701 632	-5 614 253	-5 361 984	95,5 %	114,0 %
Hyvinvointia edistävä toiminta	-880 762	-1 110 372	-883 259	79,5 %	100,3 %
Vapaa-aika- ja kulttuuritoiminta	-1 381 469	-2 013 870	-1 996 015	99,1 %	144,5 %
Mustasaaren aikuisopisto	-952 619	-948 213	-962 302	101,5 %	101,0 %
Kirjastotoiminta	-1 034 395	-1 048 595	-1 073 674	102,4 %	103,8 %
Mustasaaren musiikkiopisto	-452 387	-493 204	-446 734	90,6 %	98,8 %
Yhdyskuntarakentamisen valiokunta	2 140 909	2 230 516	2 221 197	99,6 %	103,8 %
Hallinto	-393 814	-570 942	-428 239	75,0 %	108,7 %
Tekniset palvelut	-1 727 570	-2 034 602	-1 689 501	83,0 %	97,8 %
Liikenneväylät	-1 004 400	-1 093 405	-927 864	84,9 %	92,4 %
Kiinteistöosasto	6 291 122	6 788 456	6 319 604	93,1 %	100,5 %
Siivous- ja ruokapalvelut	-128 961	76 442	10 235	13,4 %	-7,9 %
Kaavoitus	-895 468	-935 433	-1 063 038	113,6 %	118,7 %
Rakennuslautakunta/Rakennusvalvonta	-235 874	-221 852	72 405	-32,6 %	-30,7 %
Länsirannikon valvontalautakunta	0	0	0		
Ympäristöterveydenhuolto	0	0	0		
Ympäristönsuojelu	0	0	0		
Kh/Pohjanmaan hyvinvointialue	-7 363	0	0		0,0 %
Kh/Muut kuntayhtymät ja yhteistoiminta-alueet	-2 052 783	-2 072 036	-1 980 840	95,6 %	96,5 %
Kh/Kiinteistötulot (tuotto)	733 893	1 300 000	1 195 051	91,9 %	162,8 %
Kh/Tasausmaksu Kevälle	-1 108 286	-1 200 000	-1 082 046	90,2 %	97,6 %
YRV/Vesihuoltolaitos (tuotto)	1 689 197	1 800 000	1 604 718	89,2 %	95,0 %
TOIMINTAKATE	-57 566 389	-59 439 863	-59 308 335	99,8 %	103,0 %

Korsholms kommun *Mustasaaren kunta*
Resultaträkning *Tuloslaskelma*

Resultaträkning <i>Tuloslaskelma</i>	Bokslut <i>Tilinpäätös</i> 2023	Ursprunglig budget <i>Alkuperäinen</i> <i>talousarvio</i> 2024	Bokslut <i>Tilinpäätös</i> 2024	% av BU % <i>TA:sta</i> 2024	% av BS % <i>TP:stä</i> 2023
Verksamhetens intäkter <i>Toimintatuotot</i>					
Försäljningsintäkter <i>Myyntituotot</i>	14 384 720	14 427 198	14 497 640	100,5 %	100,8 %
Avgiftsintäkter <i>Maksutuotot</i>	2 160 853	2 621 310	2 695 073	102,8 %	124,7 %
Understöd och bidrag <i>Tuet ja avustukset</i>	1 812 476	1 106 714	1 714 069	154,9 %	94,6 %
Övriga verksamhetsintäkter <i>Muut toimintatuotot</i>	15 165 910	16 459 480	16 500 589	100,2 %	108,8 %
Verksamhetens intäkter sammanlagt					
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	33 523 959	34 614 701	35 407 371	102,3 %	105,6 %
Tillverkning för eget bruk <i>Valmistus omaan käyttöön</i>	484 895	462 237	452 327	97,9 %	93,3 %
Verksamhetens kostnader <i>Toimintakulut</i>					
Personalkostnader <i>Henkilöstökulut</i>	-50 308 971	-52 228 412	-51 995 467	99,6 %	103,4 %
Köp av tjänster <i>Palvelujen ostot</i>	-21 901 659	-21 360 028	-22 763 677	106,6 %	103,9 %
Material, förnödenheter och varor <i>Aineet, tarvikkeet ja tavara</i>	-7 553 935	-8 033 028	-7 556 868	94,1 %	100,0 %
Understöd <i>Avustukset</i>	-2 237 152	-2 317 700	-2 118 487	91,4 %	94,7 %
Övriga verksamhetskostnader <i>Muut toimintakulut</i>	-9 573 526	-10 577 634	-10 733 533	101,5 %	112,1 %
Verksamhetens kostnader sammanlagt					
<i>Toimintakulut yhteensä</i>	-91 575 243	-94 516 801	-95 168 033	100,7 %	103,9 %
VERKSAMHETS BIDRAG <i>TOIMINTAKATE</i>	-57 566 389	-59 439 863	-59 308 335	99,8 %	103,0 %
Skatteinkomster <i>Verotulot</i>	48 549 359	48 000 000	48 104 303	100,2 %	99,1 %
Statsandelar <i>Valtionosuudet</i>	24 687 812	21 600 000	21 196 212	98,1 %	85,9 %
Skattefinansiering sammanlagt <i>Verorahoitus yhteensä</i>	73 237 171	69 600 000	69 300 515	99,6 %	94,6 %
Finansiella intäkter <i>Rahoitustuotot</i>	164 937	264 000	356 318	135,0 %	216,0 %
Finansiella kostnader <i>Rahoituskulut</i>	-1 330 113	-2 104 000	-2 338 647	111,2 %	175,8 %
Finansiella intäkter och kostnader sammanlagt					
<i>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</i>	-1 165 176	-1 840 000	-1 982 329	107,7 %	170,1 %
ÅRS BIDRAG <i>VUOSIKATE</i>	14 505 606	8 320 137	8 009 851	96,3 %	55,2 %
Avskrivningar <i>Poistot</i>	-9 570 355	-9 700 000	-9 741 183	100,4 %	101,8 %
Förändring av reserver <i>Varausten muutos</i>	-1 500 000				
RESULTAT <i>TULOS</i>	3 435 251	-1 379 863	-1 731 332	125,5 %	-50,4 %

RAHOITUSLASKELMA**Mustasaaren kunta**

	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024
Vuosikate	14 505 606	8 320 137	8 009 851
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-140 703	-700 000	-336 985
Toiminnan rahavirta	14 364 903	7 620 137	7 672 867
Investointimenot	-19 411 531	-19 226 000	-21 848 065
Rahoitusosuudet investointimenoihin	652 297	0	460 508
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	153 668	800 000	476 014
Investointien rahavirta	-18 605 567	-18 426 000	-20 911 543
Toiminnan ja investointien rahavirta (A)	-4 240 664	-10 805 863	-13 238 677
Antolainasaamisten lisäykset	-2 970 000	-500 000	-2 100 000
Antolainasaamisten vähennykset	128 536	236 000	236 000
Antolainauksen muutokset	-2 841 464	-264 000	-1 864 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 000 000	26 000 000	29 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 099 998	-16 200 000	-16 171 426
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 460 000	700 000	3 540 000
Lainakannan muutokset (netto), sitovuustaso	7 360 002	10 500 000	16 368 574
Oman pääoman muutokset	-117 855		
Liittymismaksut	289 627	400 000	218 760
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 526 132	100 000	-1 104 976
Rahoituksen rahavirta (B)	164 178	10 736 000	13 618 358
Rahavarojen muutos (A + B)	-4 076 486	-69 863	379 682
Velkataakka kunakin vuonna 31.12. (1 000 euroa)	95 431 434	105 931 434	111 800 008
Velkataakka asukasta kohti kunakin vuonna 31.12.	4 829	5 323	5 662
	lopullinen	ennuste	alustava
asukasluku:	19 763	19 900	19 744

**KORSHOLM
MUSTASAARI**

© Mustasaaren kunta, 2025